

ORIVEDEN KAUPUNGIN KOTOUTTAMISOHJELMA VUOSILLE 2023-2026

Kaupunginhallitus 12.12.2022

Kaupunginvaltuusto 20.2.2023

SISÄLLYS

JOHDANTO

1. TURVAPAIKAN HAKIJOIDEN VASTAANOTTO JA LAINSÄÄDÄNTÖ	3
1.1. Lainsäädäntö	3
1.2. Kotoutumislain muutokset 1.1.2023 alkaen	4
1.3. Tilapäistä suojelua saavien kotoutumisen edistäminen ja korvaukset	5
2. MAAHANMUUTTAJAN KOTOUTUMISTA EDISTÄVÄT TOIMENPITEET	6
2.1. Perustieto Suomesta	7
2.2. Ohjaus ja neuvonta	7
2.3. Kielipalvelut	7
2.4. Alkukartoitus	8
2.5. Kotoutumissuunnitelma	9
2.6. Kotoutumistuki	10
3. LASTEN JA NUORTEN PALVELUT	11
3.1. Varhaiskasvatus	11
3.2. Esiopetus	12
3.3. Perusopetus	12
3.4. Valmistava opetus	13
3.5. S2-opetus	14
3.6. Oman äidinkielen ja uskonnon opetus	15
3.7. Opinto-ohjelma	15
3.8. Toisen asteen koulutus	16
3.9. Kehittämistarpeita	17
3.10. Nuorisotyö	18
4. AIKUISTEN PALVELUT	19
4.1. Maahanmuuttajien työllistyminen	19
4.2. Pirkanmaan työllisyyden kuntakokeilun palvelut	19
5. KAIKILLE IKÄRYHMILLE YHTEISIÄ PALVELUJA	22
5.1. Sosiaalipalvelut	22
5.2. Terveyspalvelut	22
5.3. Asuminen	23
5.4. Liikuntapalvelut	24
5.5. Kirjasto	24
5.6. Kansalaisopisto	24
5.7. Kolmannen sektorin toimijat	25
5.8. Seurakunta	25
6. MONIALAINEN YHTEISTYÖ	26
6.1. Maistraatti	26
6.2. Poliisi	26
6.3. Kansaneläkelaitos, Kela	27
6.4. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY)	28
HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ	30

JOHDANTO

Muuttoliike ulkomailta Suomeen on kasvanut merkittävästi viime vuosina. Ulkomaalaisten väestöosuus lähes kaksinkertaistui 2000-luvulla. Vuonna 2012 maassamme asui noin 195 500 ulkomaan kansalaista. Vuoteen 2030 mennessä määrän on arvioitu kasvavan noin 500 000 henkeen. Tilastokeskuksen väestötilaston mukaan vuonna 31.12.2021 Orivedellä oli 8 978 asukasta, joista 109 oli ulkomaan kansalaisia ja 155 vieraskielistä.

Maahanmuuttoperusteet ovat moninaiset. Suomeen muutetaan perhesiteen, työsuhteen ja opiskelun vuoksi sekä kansainväliseen suojeluun liittyvistä syistä. Maahanmuuton kasvusuuntauksesta takia maahanmuuttajien tarpeet on huomioitava julkisia palveluja järjestettäessä. Tarvitaan myös erillisiä kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja.

Eduskunta on hyväksynyt kotoutumislain muuttamista koskevan lakiehdotuksen (EV 129/2022 vp), jota esitettiin hallituksen esityksellä eduskunnalle laeiksi työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain, kotoutumisen edistämistä annetun lain sekä työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta (HE 84/2022 vp). Laki on tarkoitus viedä 24.11.2022 valtioneuvoston ja 25.11.2022 Tasavallan Presidentin vahvistettavaksi, ja sen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2023.

Lakimuutoksen myötä kotoutumislaissa huomioidaan hyvinvointialueen rooli kotoutumisen edistämässä. TE-toimisto ja kunta vastaavat jatkossakin alkukartoituksen ja kotoutumissuunnitelman laatimisesta, mutta ne voivat pyytää hyvinvointialuetta osallistumaan siihen, mikäli maahanmuuttajan palvelutarve tätä edellyttää. Kunnan on laadittava alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma maahanmuuttajalle, joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotukea. Kunta saa Kansaneläkelaitokselta tiedon näistä henkilöistä. Kunta voi laatia alkukartoituksen ja kotoutumissuunnitelman myös muulle maahanmuuttajalle, jonka arvioidaan niitä tarvitsevan. Kunta päättää myös pakolaisten vastaanotosta ja sopii siitä ELY-keskuksen kanssa, mutta jatkossa kunnan on kuultava hyvinvointialuetta kuntaan osoittamisessa laissa säädetyissä tilanteissa. Kunnalla on myös muita kotoutumislaissa säädetyjä tehtäviä, joihin ei esitetä muutosta.

Kotouttamisohjelma on kunnassa toteutettavan maahanmuuttopolitiikan kannalta keskeinen ohjelma-asiakirja. Kotouttamisohjelma sisältää suunnitelman tavoitteista, toimenpiteistä, voimavaroista sekä yhteistyöstä maahanmuuttajien kotouttamisessa.

Kotouttamisohjelma hyväksyttiin edellisen kerran Oriveden kaupunginvaltuustossa 25.4.2016. Kotouttamisohjelmassa tarkistetaan kerran valtuustokaudessa. Päivitystyöstä on vastannut johtoryhmän nimeämä poikkihallinnollinen työryhmä.

Orivedellä kotouttamistyön vahvuutena ovat pieni organisaatio ja toimiva yhteistyö eri toimijoiden kesken, mikä mahdollistaa yksilöllisen kotouttamisen sekä palvelujen tarjoamisen nopeasti ja joustavasti. Kokonaisvaltaista kotoutumista edistetään yhdessä seurakunnan sekä aktiivisen vapaaehtois- ja yhdistyssektorin kanssa.

Orivesi tarjoaa maahanmuuttajille samoja peruspalveluja, joita tarjotaan kaikille kuntalaisille. Sosiaali- ja terveystyöpalvelut järjestetään Tampere-Orivesi yhteistoiminta-alueella ja 1.1.2023 alkaen Pirkanmaan hyvinvointialueella. Kotouttamisen keskeisenä tavoitteena on maahanmuuttajien

integroituminen normaaleihin palveluihin mahdollisimman pian, huomioiden erityispalvelut, joita maahanmuuttaja tarvitsee kyetäkseen saavuttamaan ja käyttämään tasavertaisesti tarjolla olevia palveluita.

KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELYÄ

Maahanmuuttaja	Yleiskäsite, jota käytetään kuvaamaan kaikkia maahan muuttaneita henkilöitä.
Ulkomaalainen	Suomen oikeuden kannalta henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen.
Siirtolainen	Henkilö, joka muuttaa pysyvässä tarkoituksessa toiseen maahan hankkiakseen sieltä toimeentulonsa.
Pakolainen	Henkilö, joka on kotimaansa ulkopuolella ja jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa kotimaassaan vainotuksi rodun, uskonnon, kansalaisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen johdosta (YK:n pakolaisen oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen mukaan). Pakolaisiksi kutsutaan Suomessa yleensä myös henkilöitä, jotka ovat saaneet jäädä maahan suojelun tarpeen vuoksi tai humanitaarisista syistä.
Turvapaikanhakija	Henkilö, joka pyytää suojaa ja oleskelulupaa vieraasta maasta. Hakijalla on oikeus oleskella vastaanottokeskuksessa hakemuksen käsittelyn ajan. Työnteko-oikeus 36kk hakemuksen jättämisestä.
Kiintiöpakolainen	Henkilö, jolla on YK:n pakolaisasiain päävaltuutetun myöntämä pakolaisen asema ja jolle on myönnetty maahantulolupa vuosittain valtion tulo- ja menoarvion yhteydessä päätettävän pakolaiskiintiön puitteissa. Suomen vuosittainen kiintiö on 750.
Paluumuuttaja	Ulkosuomalainen, joka on pidemmän tai lyhyemmän ajanjakson asunut Suomen rajojen ulkopuolella ja palaa Suomeen. Suomessa paluumuuttajakäsitettä sovelletaan entisiin ja nykyisiin Suomen kansalaisiin sekä entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin oleviin henkilöihin kuten inkerinsuomalaisiin, joilla on suomalainen syntyperä.
Kotouttaminen	Viranomaisten ja muiden tahojen järjestämät toimenpiteet, joilla edistetään ja tuetaan maahanmuuttajien kotoutumista.

<p>Kotoutuminen</p>	<p>Kotoutuminen on yksilöllinen prosessi, jossa maahanmuuttajat osallistuvat ja liittyvät yhteiskunnan taloudelliseen, poliittiseen ja sosiaaliseen elämään. Kotoutumisprosessi on ylisukupolvinen prosessi, jolla tarkoitetaan sitä, että maahanmuuttajan oma kulttuuritausta vaikuttaa myös seuraaviin sukupolviin, vaikka he olisivatkin syntyneet ja kasvaneet uuden kulttuurin keskellä. Perheenjäsenten kotoutuminen on usein myös eriaikaista. Minkälaisista tukea ja ohjausta tarvitaan ja kuinka pitkän ajan, riippuu kotoutujan taustasta (kotimaa ja maan tilanne, koulutustausta, elämäkokemukset), iästä, omista tavoitteista ja maahanmuuton syistä.</p> <p>Ihmisen perustarpeisiin kuuluvat kulttuurista riippumatta yhteisöön kuulumisen ja hyväksytyksi tulemisen tarve. Fyysisten perustarpeiden (asuminen, ruoka, vaatteet) tyydyttämisen lisäksi maahanmuuttaja tarvitsee tukea sosiaalisen yhteisön löytämiseen ja siinä hyväksytyksi tulemiseen. Tärkeä elementti kotoutumisprosessissa on oman etnisen identiteetin, kielen ja kulttuurin säilyttäminen ja harjoittaminen.</p>
---------------------	---

1 TURVAPAIKAN HAKIJOIDEN VASTAANOTTO JA LAINSÄÄDÄNTÖ

1.1 Lainsäädäntö

Vastaanottoa säätelevät useat sopimukset ja lait. Geneven pakolaissopimuksen (1951) ja sitä täydentävän lisäpöytäkirjan (1976) mukaan pakolaisella tarkoitetaan henkilöä, joka oleskelee kotimaansa ulkopuolella sen vuoksi, että hänellä on perusteltua syytä pelätä joutuvansa vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen takia, eikä voi tai halua tällaisen pelon vuoksi turvautua kyseisen maan suojeluun. Sopimuksen keskeinen ajatus on, ettei pakolaista saa palauttaa alueelle, jos häntä uhkaa vaino rodun, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi.

Suomen lainsäädännön kolme keskeisintä maahanmuuttajiin liittyvää lakia ovat ulkomaalaislaki, laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta ja laki kotoutumisen edistämisestä.

Ulkomaalaislaissa (2004) määritellään ulkomaalaisen maahantulon, maastalähtöön sekä oleskeluun ja työntekoon Suomessa liittyvät säädökset. Oleskelulupaan, viisumeihin, turvapaikkoihin ja maasta poistamiseen liittyvät säädökset löytyvät kaikki ulkomaalaislaista.

Vastaanottokeskuksen palveluja määrittelee laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta (2011) sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta. Lain 14 § määrittelee, että ulkomaalaiselle annetaan oleskeluluvan epäämisen tai tilapäisen suojelun lakkaamisen jälkeen vastaanoton palveluja siihen saakka, kunnes hän on poistunut maasta. Myönteisen oleskeluluvan jälkeen asiakas siirtyy kotouttamisprosessiin.

Kotoutumislain tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista ja maahanmuuttajan mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Lain mukaan maahanmuuttajalle tulee tarjota kotoutumista edistäviä ja tukevia toimenpiteitä ja palveluita, kuten suomen kielen opetusta sekä tietoa yhteiskunnasta, sen kulttuurista sekä työllistymis- ja koulutusmahdollisuuksista erityisesti maassaolon alkuvaiheessa.

Laissa säädetään toimista, joilla on tarkoitus edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken. Tavoitteena on, että laissa säädetyillä toimenpiteillä tuetaan maahanmuuttajien osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia sekä kaksisuuntaista kotoutumista. Kotoutumislakia sovelletaan henkilöihin, joilla on voimassa oleva oleskelulupa Suomessa, joiden oleskeluoikeus on rekisteröity tai joille on myönnetty oleskelukortti ulkomaalaislain mukaisesti.

1.2 Kotoutumislain muutokset 1.1.2023 alkaen

Eduskunta on hyväksynyt kotoutumislain muuttamista koskevan lakiehdotuksen (EV 129/2022 vp), jota esitettiin hallituksen esityksellä eduskunnalle laeiksi työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain, kotoutumisen edistämistä annetun lain sekä työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta (HE 84/2022 vp). Laki on tarkoitus viedä 24.11.2022 valtioneuvoston ja 25.11.2022 Tasavallan Presidentin vahvistettavaksi, ja sen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2023.

Lakimuutoksen myötä kotoutumislaissa huomioidaan hyvinvointialueen rooli kotoutumisen edistämässä. TE-toimisto ja kunta vastaavat jatkossakin alkukartoituksen ja kotoutumissuunnitelman laatimisesta, mutta ne voivat pyytää hyvinvointialuetta osallistumaan siihen, mikäli maahanmuuttajan palvelutarve tätä edellyttää. Kunnan on laadittava alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma maahanmuuttajalle, joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotukea. Kunta saa Kansaneläkelaitokselta tiedon näistä henkilöistä. Kunta voi laatia alkukartoituksen ja kotoutumissuunnitelman myös muulle maahanmuuttajalle, jonka arvioidaan niitä tarvitsevan. Kunta päättää myös pakolaisten vastaanotosta ja sopii siitä ELY-keskuksen kanssa, mutta jatkossa kunnan on kuultava hyvinvointialuetta kuntaan osoittamisessa laissa säädetyissä tilanteissa. Kunnalla on myös muita kotoutumislaissa säädettyjä tehtäviä, joihin ei esitetä muutosta.

Alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden asumisen järjestämisvastuu siirtyy kunnalta hyvinvointialueelle 1.1.2023. Perheryhmäkotien henkilöstö ja toimintaa koskevat sopimukset siirtyvät hyvinvointialueelle tässä yhteydessä. Kotoutumislain mukaisesta aikuistumisen tuesta vastaavat hyvinvointialue ja kunta yhdessä omien järjestämisvastuidensa mukaisesti.

Kotoutumislaissa säädetään valtion korvauksista kotoutumisen edistämässä. Osa korvattavista kustannuksista syntyy jatkossa hyvinvointialueille, joten myös korvaukset maksetaan hyvinvointialueille. Kunta voi kuitenkin hakea takautuvasti korvauksia sille 2022 loppuun mennessä syntyneistä kustannuksista. Myös laskennallista korvausta, jota maksetaan kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 mom. henkilöistä, maksetaan jatkossa kunnan lisäksi myös hyvinvointialueelle. Kunnan korvausten edellytyksenä on kunnan kotouttamisohjelma sekä ELY-keskuksen kanssa tehty sopimus kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämistä.

Uusi laki kotoutumisen edistämistä nopeuttaisi maahanmuuttajien kotoutumista ja työllistymistä. Lakiesityksen tavoitteena on myös edistää maahanmuuttajien osallisuutta, terveyttä ja hyvinvointia sekä lisätä yhdenvertaisuutta ja vahvistaa hyviä väestösuhteita.

Esityksellä pyritään tehostamaan maahanmuuttajien kotoutumista ja työllistymistä kehittämällä alkuvaiheen kotoutumispalveluita ja maahanmuuttajien palvelutarpeiden huomiointia sekä parantamalla ohjauksen ja neuvonnan saatavuutta. Uusi laki kumoaisi vanhan samannimisen lain.

Esitys lisääi kunnan vastuuta kotoutumisen edistämisestä. Kotoutumista edistävät palvelut järjestettäisiin lakiehdotuksen mukaan osana uutta kunnan kotoutumisohjelmaa sekä muina palveluina, joilla tarkoitettaisiin kunnan, hyvinvointialueen ja Kelan palveluita sekä järjestöjen, yhdistysten tai yhteisöjen toimintaa.

1.3. Tilapäistä suojelua saavien kotoutumisen edistäminen ja korvaukset

Maahanmuuttovirasto on valmistellut hallituksen toimeksiannosta toimintamallin, jossa kuntien majoittamat tilapäisen suojelun piirissä olevat henkilöt saavat tarvitsemansa vastaanottopalvelut ilman, että kuntaan perustetaan omaa vastaanottokeskusta (ns. kuntamalli). Kunnat saavat valtiolta korvausta sovittujen palveluiden tuottamisesta.

Vuonna 2022 Ukrainan sodan takia paenneita on Suomessa useissa kunnissa joko yksityisessä tai kuntien osoittamassa majoituksessa. Uuden mallin tavoitteena on, että tiettyyn kuntaan asettuneet, kuntien majoittamat ukrainalaiset voisivat halutessaan myös jatkaa asumistaan siellä. Palveluita saadakseen heidän ei siis tarvitse muuttaa kuntaan, jossa on vastaanottokeskus.

Jokainen tilapäistä suojelua hakenut tai saava on kirjoilla jossakin vastaanottokeskuksessa, vaikka asuisikin yksityisessä tai kunnan tarjoamassa majoituksessa. Vastaanottokeskus vastaa tilapäistä suojelua saavien henkilöiden sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä.

Maahanmuuttovirasto maksaa kunnalle korvausta vastaanottokeskuksen kautta. Korvausta voidaan maksaa siitä lähtien, kun tilapäinen suojelu otettiin käyttöön (4.3.2022). Maahanmuuttovirasto on tiedottanut tarkemmin kuntia sopimus- ja korvauskäytännöistä.

Vain kunnille maksetaan korvausta ns. kuntamallin toteutuksesta. Yksityishenkilöille tai muille toimijoille ei korvata majoituksen tai muiden palveluiden tuottamisesta aiheutuvia kuluja.

Tilapäistä suojelua saavat ovat tällä hetkellä pääasiassa vastaanottopalveluiden piirissä, koska heillä ei yleensä ole kotikuntaa. Kevästä 2023 alkaen he voivat kuitenkin saada kotikunnan vuoden Suomessa oleskeltuaan, jolloin kunnan ja muiden viranomaisten rooli palveluiden järjestämisessä kasvaa. Lisäksi osa ukrainalaisista voi saada kotikunnan jo kuluvan vuoden aikana, jos jokin muu kotikuntalain (201/1994) 4 §:n edellytyksistä täyttyy.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain ja kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta (HE 135/2022 vp) on parhaillaan eduskunnan käsiteltävänä. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.3.2023.

Esityksessä esitetään kotoutumislakia muutettavan tilapäistä suojelua saavien henkilöiden kotoutumista edistävien palveluiden järjestämisen turvaamiseksi. Laissa esitetään, että kunnille ja hyvinvointialueille voitaisiin maksaa valtion korvauksia palveluiden järjestämisestä niiden tilapäistä suojelua saavien osalta, joille on myönnetty kotikunta. Kustannuksia korvattaisiin samoin perustein kuin esimerkiksi kansainvälistä suojelua saavan henkilön palveluiden kustannuksia korvataan.

Kunnalle aiheutuneiden kustannusten korvaamisen edellytyksenä on, että kunta on laatinut 32 §:ssä tai kotoutumisen edistämisestä annetun maakuntalain 26 §:ssä tarkoitetun kunnan kotouttamisohjelman ja tehnyt tämän lain 41 §:ssä tarkoitetun sopimuksen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa.

Esityksessä ehdotetaan myös, että tilapäistä suojelua saaviin sovellettaisiin kuntaan osoittamista koskevaa sääntelyä ja selkeytettäisiin kuntaan osoittamisen viranomaisvastuita ja muutettaisiin kotoutumisen edistämisestä annettua lakia vastaamaan paremmin nykyistä käytäntöä henkilöiden kuntaan siirtymisprosessien osalta. Muutosten johdosta haavoittuvassa asemassa oleva tilapäistä suojelua saava, joka täyttää kotikunnan saamisen edellytykset, osoitettaisiin kuntapaikalle. Pääosa tilapäistä suojelua saavista muuttaisi kuntaan itsenäisesti tai vastaanottokeskuksen tukitoimia hyödyntäen.

Lisäksi ehdotetaan, että alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tullut tilapäistä suojelua saava lapsi tai nuori, jolla on kotikunta, saisi asumisen ja tuen palvelut samoin kuin ilman huoltajaa alaikäisenä maahan tullut kiintiöpakolainen tai kansainvälistä suojelua saava lapsi tai nuori.

Riippumatta siitä, onko henkilöllä kotikunta, tilapäistä suojelua saavalle voidaan jo tälläkin hetkellä laatia alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma, alaikäisen kotoutumissuunnitelma tai perheen kotoutumissuunnitelma. Alkukartoituskorvaus kunnalle on 700 euroa henkilöä kohden.

Työ- ja elinkeinoministeriö kehottaa kuntia valmistautumaan tilapäistä suojelua saavien kuntiin siirtymiseen ja huolehtimaan, että kunnalla on ELY-keskuksen kanssa tehty sopimus kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä ja voimassa oleva kotouttamisohjelma, jotka ovat edellytyksiä kotoutumislain mukaisten korvausten saamiselle.

2. MAAHANMUUTTAJAN KOTOUTUMISTA EDISTÄVÄT TOIMENPITEET

Kotoutuminen on kaksisuuntainen arjen vuorovaikutuksessa toteutuva prosessi maahanmuuttajan ja yhteiskunnan välillä. Kotoutumisen edetessä maahanmuuttajat saavat tarvitsemansa tiedot, taidot ja valmiudet toimiakseen yhteiskunnan aktiivisina jäseninä. Samalla vastaanottava yhteiskunta muuttuu väestön monimuotoistumisen myötä. Viranomaisten lisäksi kotoutumista edistäviä toimijoita ovat esimerkiksi työyhteisöt, järjestöt, yritykset, oppilaitokset, naapurustot, seurakunnat ja muut yhteisöt

Työ- ja elinkeinoministeriön maahanmuuttajabarometrin mukaan maahanmuuttajat kokevat kotoutumisen kannalta tärkeimmiksi tekijöiksi työn, suomen tai ruotsin kielen taidon, turvallisuuden ja terveyspalvelut. Erittäin tärkeitä asioita ovat lisäksi sopiva asunto sekä lasten pääsy kouluun tai opiskelemaan. Kyselyyn vastanneet käyttävät julkisista palveluista eniten liikunta- ja kirjastopalveluja sekä Kelan palveluja. Parhaiten heidän tarpeisiinsa vastasivat lasten päivähoito- ja neuvolapalvelut, nuorten harrastustoimintaan liittyvät palvelut sekä kirjasto-, liikunta- ja kulttuuripalvelut. Kuitenkin yli puolet vastaajista koki saaneensa melko vähän, vähän tai ei lainkaan tietoa tarjolla olevista palveluista.

2.1. Perustieto Suomesta

Viranomaiset ovat velvollisia antamaan maahanmuuttajalle tietoa suomalaisesta palvelujärjestelmästä sekä hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan suomalaisessa yhteiskunnassa ja työelämässä. Kaikille Suomeen muuttaville annetaan tiedoksi Tervetuloa Suomeen –opas, joka on kotouttamislain mukainen tietopaketti. [Tervetuloa Suomeen -opas on kotoutumislain mukainen tietopaketti - Työ- ja elinkeinoministeriön verkkopalvelu \(tem.fi\)](#)

Perustietoa maahanmuuttajille yhteiskunnan toiminnasta ja mahdollisuuksista Suomessa löytyy 15 eri kielellä myös [Infopankin](#) sivuilta. Infopankin yhteydessä toimii sähköinen [Finnishcourses.fi](#) – kurssihakupalvelu, josta löytyvät Pirkanmaalla järjestettävät kaikille avoimet suomen kielen kurssit. Finnishcourses.fi:stä löytyvät kurssien kurssipaikka ja -aika, tasovaatimukset, hinta ja ilmoittautumisohjeet. Kurseille ilmoittaudutaan kunkin koulutuksenjärjestäjän oman ilmoittautumisjärjestelmän kautta. Myös lisätiedot kurseista kysytään suoraan koulutuksenjärjestäjiltä. Koulutuksenjärjestäjissä on muiden muassa alueen työväen- ja kansalaisopistoja, järjestöjä sekä seurakuntia. Työvoimakoulutuksina järjestettävistä suomen kielen kurseista löytyy tietoa TE-toimistojen sivuilta.

TE-toimistosta ja kunnan työllisyyspalveluista saa opastusta työnhakuun sekä tietoa avoimista työpaikoista ja koulutuksista. Kotisivuilta löytyy myös maahanmuuttajille tietoa ja hyödyllisiä linkkejä. Informaatiota, opastusta ja ohjausta löytyy myös valtakunnallisen työmarkkinatorin sivuilta [Kansainvälisyys - Henkilöasiakkaat - Työmarkkinatori \(tyomarkkinatori.fi\)](#) sekä puhelinpalvelusta [Henkilöasiakkaan yleinen neuvontapalvelu - Henkilöasiakkaan neuvontapalvelut - Työmarkkinatori \(tyomarkkinatori.fi\)](#)

2.2. Ohjaus ja neuvonta

Kunnan, työ- ja elinkeinotoimiston sekä muiden viranomaisten on annettava maahanmuuttajalle asianmukaista ohjausta ja neuvontaa kotoutumista edistävistä toimenpiteistä ja palveluista sekä työelämästä. Alkuvaiheessa maahanmuuttajan tuen ja ohjauksen tarve on suuri, koska kieli on vielä vieras. Suomalainen yhteiskuntajärjestelmä on hyvin erilainen verrattuna monien muiden maiden järjestelmiin ja myös se tuottaa vaikeuksia. Erilaiset kulttuuriset tavat, arvot ja käsitykset voivat varsinkin alkuvaiheessa saada aikaan väärinkäsityksiä. Perehdyttäminen suomalaiseen yhteiskuntaan on keskeistä kotouttamisessa.

Mainio on monikielinen neuvontapalvelu, joka palvelee Pirkanmaan laajuisesti jopa 14 eri kielellä. Kaikki neuvojat puhuvat myös suomea. Mainiosta saa tietoa ja neuvoja arjen asioihin. Niitä ovat esimerkiksi oleskelulupa- ja kansalaisuusasiat, Suomessa asuminen, työ, opiskelu, terveydenhoito ja harrastukset. Palvelu on asiakkaille maksutonta.

[Monikielinen neuvonta Mainio \[Tampereen kaupunki - Organisaatio\]](#)

2.3. Kielipalvelut

Kielipalveluilla tarkoitetaan käännös- ja tulkkipalveluja. Kotoutumista edistävässä laissa (1386/2010) sekä hallintolaissa (434/2003) säädetään, että viranomaisen on järjestettävä tulkitseminen ja kääntäminen asiassa, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta, jos asianosainen ei osaa viranomaisessa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä; tai asianosainen ei vammaisuuden tai sairauden perusteella voi tulla ymmärretyksi. Asia voidaan tulkita tai kääntää sellaiselle kielelle, jota

asianosaisen voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän. Ulkomaalaislain (301/2004) lupahallintoasioita koskevasta tulkitsemisesta säädetään ulkomaalaislain pykälissä 10 ja 203. Kielipalveluja tulee käyttää erityisesti maahantulon alkuvaiheessa sekä silloin, kun on päätettävä maahanmuuttajan oikeuksista, etuuksista ja velvollisuuksista tai kun asian selvittäminen muutoin sitä vaatii.

Hallintolain 13 §:ssä säädetään tulkin ja kääntäjän salassapitovelvollisuudesta. Tulkki tai kääntäjä ei saa luvattomasti ilmaista tulkitsemistilanteessa tietoonsa saamaansa luottamuksellista tietoa. Tulkin tai kääntäjän tehtävänsä hoitamista varten muutoin saamia tietoja koskevaan salassapitovelvollisuuteen ja hyväksikäyttökieltoon sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) silloinkin, kun tietoja on saatu muulta kuin asiaa käsittelevältä viranomaiselta.

Tilaajalla on kielipalveluita käyttäessään vastuu laadukkaiden ja ammatillisten palveluiden käyttämisestä. Asiakkaan oikeuksien, taloudellisten etujen tai lainmukaisten velvollisuuksien ollessa kyseessä on ensiarvoisen tärkeää, että tulkki on ammatillinen ja pätevä. **Siksi on aina käytettävä ammattitulkkiä viranomaisasioinneissa, ei koskaan lasta, lähiomaista tai tuttavaa.** Tulkattuun tapaamiseen on varattava vähintään kaksinkertainen aika.

Tulkki- ja käännöspalveluja tuottavat alueelliset tulkkikeskukset ja yritykset. Tulkkipalveluita tarjoavat mm.

[Tampereen Tulkkikeskus Oy](#) | [Tampereen Tulkkikeskus Oy](#) ja [Etusivu - Monetra Tulkkipalvelut](#)

Tulkkiauspalvelujen saatavuutta sekä huomattaviakin säästöjä voidaan saavuttaa käyttämällä etätulkkiausta. Kaikissa tulkkikeskuksissa on mahdollisuus puhelin- ja videotulkkaukseen. Puhelintulkkiaus onnistuu parhaiten hyvälaatuisella kaiutinpuhelimella.

2.4. Alkukartoitus

Kotoutumista edistävän lain mukaan maahanmuuttajalla on oikeus alkukartoitukseen. Alkukartoituksessa arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palvelujen tarpeet. Alkukartoitukseen sisältyy alkuhaastattelu ja tarvittaessa tarkentavia toimenpiteitä. Parhaimmillaan alkukartoitus on vuorovaikutteinen tapahtuma, jonka avulla maahanmuuttaja saa tarvitsemansa tiedot esim. koulutus- ja työllistymismahdollisuuksista heti Suomeen muuton alkuvaiheessa alkuhaastattelun aikana. Alkukartoitukseen perustuen arvioidaan tarve maahanmuuttajan kotoutumissuunnitelmaan. Tähän vaikuttavat henkilön tarve kotoutumiskoulutukseen, omaehtoiseen opiskeluun, ym. kotoutumista edistäviin toimenpiteisiin.

Työ- ja elinkeinotoimisto / Kuntakokeilu käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka on työtön työnhakija. **Kunnan sosiaalipalvelut** käynnistävät alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka on sosiaalitoimen asiakas ja ei saa muuta taloudellista tukea kuin tilapäistä toimeentulotukea. Alkukartoitus voidaan tehdä myös sitä pyytäneelle muulle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan sitä tarvitsevan (työssä käyvät, kotiäidit, opiskelijat, eläkeläiset, tms.).

Alkukartoitus käynnistetään kahden kuukauden kuluessa asiakkuuden alkamisesta tai alkukartoitusta koskevasta pyynnöstä. Käytännössä alkukartoitus käynnistyy noin kahden viikon kuluessa rekisteröitymisestä TE-toimiston asiakkaaksi. Rekisteröityminen työttömäksi työnhakijaksi tapahtuu

verkossa. Euroopan unionin kansalaisten on mahdollista ilmoittautua verkon kautta Oma asiointi-palvelussa. [TE-palvelut - Oma asiointi \(mol.fi\)](#)

Jos tunnustautuminen esimerkiksi verkkopankkitunnuksilla ei ole mahdollista voi työnhakijaksi ilmoittautua työnhakijalomakkeella, joka tulee tulostaa ja allekirjoittaa. Lomake löytyy Suomi.fi-palvelusta

- [TE-toimistoon työnhakijaksi ilmoittautumislomake \(suomi.fi\)](#)
- [Form for jobseekers registering with the Employment and Economic Development Office \(suomi.fi\) \(in English\)](#)

Työnhaku käynnistyy toimittamalla TE-toimistoon seuraavat asiakirjat:

- työnhakijalomake
- kopio henkilökortista tai maistraatin otteesta tai suomalainen henkilötunnus
- kopio oleskeluluvasta tai EU/ETA -rekisteröintitodistuksesta

Asiakas voi käydä Tampereen TE-palvelussa (Pellavatehtaankatu 25, Tampere).

Alkukartoitukseen kutsutaan asiakkaan tilanteen ja tarpeen mukaan sosiaalityöntekijä ja tulkki. Maahanmuuttajien alkukartoitus tapahtuu ajanvarauksella ja siihen asiakkaalle lähetetään henkilökohtainen kutsu.

Alkukartoituksessa selvitetään seuraavia työllistymiseen, opiskeluun ja kotoutumiseen liittyviä valmiuksia:

- 1) luku- ja kirjoitustaito;
- 2) suomen kielen taito;
- 3) opiskelutaidot ja -valmiudet;
- 4) aikaisempi koulutus ja työkokemus;
- 5) erityistaitoihin liittyvä osaaminen ja muut vahvuudet;
- 6) omat työllistymis- ja koulutustoiveet;
- 7) elämäntilanne ja siitä johtuvat palvelutarpeet

Alkuhaastattelu ja tarkentavat toimenpiteet tehdään asiakkaan äidinkielellä tai kielellä, jota asiakkaan voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän, jos tämä ei osaa kielilain mukaan viranomaisessa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä tai hän ei vammaisuutensa tai sairautensa vuoksi voi tulla ymmärretyksi.

Kunnat laskuttavat Pirkanmaan ELY-keskukselta 700 euroa kutakin kunnan tekemää alkukartoitusta kohti. Kunnalle aiheutuneiden kustannusten korvaamisen edellytyksenä on, että kunta järjestänyt ainakin alkuhaastattelun.

Esimerkkejä alkukartoituksen hyvistä käytännöistä muualla Suomessa: [Alkukartoituksen avuksi – Esimerkkejä kotoutumislain mukaisen alkukartoituksen hyvistä käytännöistä \(TEM\)](#)

2.5. Kotoutumissuunnitelma

Kotoutumissuunnitelma on maahanmuuttajan yksilöllinen suunnitelma niistä toimenpiteistä ja palveluista, joilla tuetaan henkilön mahdollisuuksia hankkia yhteiskunnassa ja työelämässä riittävä kielitaito sekä muuta tarpeellisia tietoja ja osaamista. Kotoutumissuunnitelmaa tehtäessä täydennetään alkukartoituksessa kartoitettuja asioita ja selvitetään asiakkaan kotoutumiseen sisältyviä mahdollisuuksia.

Pirkanmaan työllisyyden kuntakoikeilu laatii kotoutumissuunnitelman henkilölle, joka on rekisteröitynyt työttömäksi työnhakijaksi. Kunta laatii suunnitelman maahanmuuttajalle, joka ei saa muuta kuin tilapäisesti toimeentulotukea. Kotoutumissuunnitelma voidaan laatia myös muulle henkilölle, jos alkukartoituksen perusteella arvioidaan, että suunnitelma edistäisi hänen kotoutumistaan.

Kotoutumissuunnitelma laaditaan kolmikantaperiaatteella asiakkaan ja sosiaalityöntekijän kanssa hyödyntäen tulkkipalveluita tarpeen mukaan. Kotoutumissuunnitelma laaditaan Tampereen Maahanmuuttajien kansainvälisessä osaamiskeskuksessa. Kotoutumissuunnitelman laatiminen käynnistetään viimeistään kahden viikon kuluttua alkukartoituksesta. Kotoutumissuunnitelman kestosta, muuttamisesta ja keskeytyneen suunnitelman jatkamisesta sovitaan yhteisesti.

Kotoutumissuunnitelmaan oikeuttava enimmäisaika on kolme vuotta maahanmuuttajan ensimmäisen kotoutumissuunnitelman allekirjoittamisesta. Aikaa voidaan erityistapauksissa, esimerkiksi sairauden tai äitiysloman vuoksi, pidentää kahdella vuodella. Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma on kestoaltaan enintään yhden vuoden.

2.6. Kotoutumistuki

Kotoutumistuki on kotoutumissuunnitelman ajaksi tarkoitettu taloudellinen tuki, jonka avulla pyritään parantamaan työelämään ja jatkokoulutukseen hakeutumisen edellytyksiä. Kotoutumistuki muodostuu Kelan myöntämästä **työmarkkinatuesta** tai **toimeentulotuesta**. Maahanmuuttajilla ei ole oikeutta työmarkkinatukeen ensimmäisen kolmen vuoden aikana muutoin kuin kotoutumistukena.

Kaavio 1.

Lähde: TEM/ELY-keskus

3. LASTEN JA NUORTEN PALVELUT

Lasten ja nuorten palveluihin kuuluvat varhaiskasvatus, perusopetus, lukiokoulutus ja nuorisotyö. Palvelut kohdentuvat kuntalaisiin, jotka ovat iältään alle 19-vuotiaita. Lasten ja nuorten kotouttamisessa ensisijaista on ongelmien ennaltaehkäisy, erityistarpeiden ja ongelmien tunnistaminen sekä varhainen puuttuminen. Lasten ja nuorten palveluissa korostuu tiivis yhteistyö lasten vanhempien ja huoltajien sekä muiden lasten kanssa toimivien tahojen kanssa. Jokainen lapsi ja nuori tulee kohdata yksilönä. Esi- ja perusopetuksen yhdenvertaisuussuunnittelun päämääränä on syrjinnän tunnistaminen, siihen puuttuminen, toiminnan ja käytäntöjen yhdenvertaisuusvaikutusten arviointi, yhdenvertaisuutta edistävien toimenpiteiden toteuttaminen sekä osallisuuden lisääminen. Kiusaamiseen puututaan kaikissa sen muodoissa, myös internetissä. Opettajan vastuulla on tunnistaa ja puuttua myös rasismiin. Lisätietoja: [Pelastakaa Lapset: Rasisminvastainen työ ja materiaalia](#)

Oriveden kaupunki on koonnut lasten ja nuorten palvelut sähköiseen perhekeskukseen. Sähköisestä perhekeskuksesta löytyvät kaikki lapsille, nuorille ja perheille suunnatut palvelut samasta paikasta. Palvelut on jaoteltu ikäryhmittäin ja elämäntilanteen mukaan. Klikkaamalla otsikkoa saa tietoa kaupungin ja kolmannen sektorin palveluista sekä kohtaamispaikoista. Lisäksi arjen tietopankki -osioon on kerätty lapsen ja nuoren hyvinvointia tukevaa tietoa ja käytännöllisiä neuvoja arkeen.

[Sähköinen perhekeskus | Orivesi](#)

3.1. Varhaiskasvatus

Kulttuurivähemmistöihin kuuluvilla lapsilla tulee olla mahdollisuus kasvaa monikulttuurisessa yhteiskunnassa oman kulttuuripiirinsä ja suomalaisen yhteiskunnan jäseniksi. Maahanmuuttajataustaiset lapset sijoitetaan varhaiskasvatukseen suomenkielisten lasten ryhmiin, jossa otetaan huomioon kunkin lapsen yksilölliset erityistarpeet. Varhaiskasvatuspaikan voi saada niin pian kuin se teknisesti on mahdollista, mutta esimerkiksi varhaiskasvatustilain mukainen varhaiskasvatuspaikan järjestelyaika, varhaiskasvatuksen jonot, lasten terveystarkastukset ja rokotukset vaikuttavat asiaan. Varhaiskasvatushakemus tulee täyttää hyvissä ajoin, sillä käsittelyaika on neljä kuukautta.

Varhaiskasvatuksessa ja uudessa kieliympäristössä lapsen kotoutumista ja suomen kielen oppimista tuetaan yksilöllisesti sekä yhdessä vanhempien kanssa. Jokaiselle lapselle tehdään vanhempien kanssa hoitosopimus ja lapsikohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, joissa kotoutumisen näkökulmat otetaan huomioon. Suunnitelman tekemiseen varataan riittävästi aikaa ja tarvittaessa kutsutaan myös tulkki paikalle. Lapselle tehdään erillinen kotoutumissuunnitelma, jos sen katsotaan olevan tarpeellista. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma päivitetään tarpeen mukaan. Varhaiskasvatus on monelle maahan muuttaneelle kuntalaiselle ensi kosketus suomalaisen yhteiskuntaan. **Varhaiskasvatuksella onkin tärkeä rooli tukea koko perheen kotoutumista opastamalla mahdollisuuksien mukaan kunnan palveluihin ja suomalaiseen kulttuuriin.**

Suomessa varhaiskasvatus perustuu varhaiskasvatustalakiin, varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin, kuntakohtaiseen varhaiskasvatussuunnitelmaan sekä yleisiin varhaiskasvatuksen tavoitteisiin sekä lapsen kulttuurisen taustan ja äidinkielen huomioon ottamiseen. Sukupuolten asema vaihtelee eri kulttuureissa. Suomalaisessa varhaiskasvatuksessa lähtökohtana on eri sukupuolten välinen tasa-arvo. Vanhempia kannustetaan ja rohkaistaan huolehtimaan lapsen oman äidinkielen kehittämisestä ja oman kulttuurisen perinteen välittymisestä lapselle.

Varhaiskasvatuksessa lapsen omaan kulttuuriin, elämäntapoihin ja historiaan perehdytään, niitä arvostetaan ja ne otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon varhaiskasvatuksen arkipäivässä (esim. ruokailurajoitteet).

Oriveden varhaiskasvatuksessa on käytössä Vieras- ja monikielisten lasten suomi toisena kielenä (S2) -suunnitelma varhaiskasvatusikäisille lapsille. Suunnitelma sisältää materiaalia, ohjeita ja käytänteitä varhaiskasvattajille maahanmuuttajataustaisten lasten kasvatus- ja ohjaustyössä. Säännöllisen ja systemaattisen S2-opetuksen ohjeistus takaa samantasoisien opetuksen sekä päiväkodissa että perhepäivähoidossa. Jokaisessa kunnallisessa päiväkodissa on nimettynä S2-vastaava, joka päivittää yksikön S2-materiaalia ja toimii yksikön perehdyttäjänä vieras- ja monikielisten lasten varhaiskasvatuksessa. Lisäksi toinen Oriveden varhaiskasvatuksen erityisopettajista on perehtynyt S2-opetukseen.

3.2. Esiopetus

Esiopetus muuttui velvoittavaksi vuoden 2015 alusta. Tämä merkitsee sitä, että lapsen on osallistuttava vuoden kestävään esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuotena. Huoltaja vastaa siitä, että lapsi saavuttaa esiopetuksen tavoitteet. Esiopetus on maksutonta. Lapsi aloittaa esiopetuksen sinä vuonna, kun hän täyttää kuusi vuotta. Pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluvilla lapsilla on oikeus esiopetukseen viisivuotiaina. Esiopetusta järjestetään noin 20 tuntia viikossa (700 tuntia vuodessa). Maahanmuuttajataustaisten lasten esiopetus järjestetään Orivedellä koulun esiopetusryhmissä. Esiopetuspaikkaa haetaan sähköisellä varhaiskasvatushakemuksella.

Esiopetusvuonna tehtävien arviointien lisäksi lapsen kielen kehittymistä ja kielen tasoa voidaan arvioida soveltuvilla testeillä ja materiaaleilla. Esiopetussuunnitelman laadinnassa kiinnitetään erityisesti huomiota S2-kielen opetussuunnitelmaan. Suomen kielen oppimisen seurantalomake siirretään vanhempien luvalla kouluun nivelvaiheessa, jolloin esiopetuksesta syntyy jatkumo alakouluun ja tieto kielen kehityksen vaiheista on näkyvissä. Nivelvaiheyhteistyö on tärkeää. Esimerkiksi kuvien käyttöä opetuksen tukena voi jatkaa perusopetuksessakin.

3.3. Perusopetus

Oriveden kaupungissa perusopetusta toteuttaa neljä koulua, kolme alakoulua ja yksi yläkoulu. Yhteiskoulu eli vuosiluokat 7–9 ja lukio sijaitsevat samassa pihapiirissä. Esi- ja alkuopetuksen valmistava opetus järjestetään pääsääntöisesti lähikoulussa integroituna yleisopetuksen ryhmään. Ryhmämuotoisena valmistava opetus järjestetään Orivedellä pääsääntöisesti 3. vuosiluokalta alkaen, mikäli oppilaita on riittävästi ryhmän muodostamista varten.

Opetuksen järjestämisestä huolehtivat koulun rehtori sekä se luokanopettaja/aineenopettaja, jonka luokassa oppilas opiskelee. Mahdollisuuksien mukaan hyödynnetään myös erityisopettajan ja koulunkäynninohjaajan tukea. Maahanmuuttajaoppilaiden opetus ja vastuu heidän kielenoppimisestaan kuuluu jokaiselle opettajalle, ei vain yksittäisille S2-opettajille tai erityisopettajille. Työskentelyssä hyödynnetään henkilökohtaista oppimissuunnitelmaa, tarkoituksenmukaista oppimateriaalia, tukiovetusta sekä oppilaan kodin ja muiden tukea tarjoavien tahojen kanssa tehtävää yhteistyötä.

Perusopetus voidaan järjestämistavaltaan jakaa kaikille oppilaille tarkoitettuun perusopetukseen, ohjaukseen ja tukitoimiin sekä valmistavaan opetukseen, ohjaukseen ja tukeen. Maahanmuuttajaoppilas ei ole erityisoppilas kielitaitonsa, koulu- tai kulttuuritaustansa perusteella. Nämä seikat tulee kuitenkin ottaa huomioon koulun arjessa ja suunniteltaessa opetuksen sisältöjä, mm. henkilökohtaisen oppimissuunnitelman arvioinnissa ja koetehtävissä. Muilta osin maahanmuuttajaoppilas osallistuu perusopetuksen opetussuunnitelman mukaiseen työskentelyyn ja heitä koskevat samat käytännöt kuin muitakin oppilaita. Opettaja eriyttää opetustaan kunkin oppilaan ikä- ja kehitysvaiheiden mukaisesti.

Maahanmuuttajaoppilas opiskelee suomea toisena kielenä ja muita oppiaineita toisen kielen kautta, jolloin suomen kieli on samanaikaisesti sekä oppimisen kohde että oppimisväline. Selviytyäkseen mahdollisimman hyvin suomen kielellä opiskelusta maahanmuuttajaoppilas tarvitsee opetusta vieraan kielen oppijan näkökulmasta: perusopetukseen valmistavaa opetusta, S2-opetusta sekä maahanmuuttajan äidinkielen opetusta. Maahanmuuttajaoppilaille pyritään mahdollisuuksien mukaan järjestämään muuta tukea opinnoissa (esim. koulunkäynninohjaajan tuki tunneilla, eriytetyt materiaalit tunneilla ja kokeissa, tukiopetus).

Kontaktit suomalaisten lasten ja nuorten kanssa ovat tärkeitä maahanmuuttajalapsen ja -nuoren kotoutumisessa. Lasta ja nuorta kannustetaan harrastuksiin ja erilaisiin vapaa-ajantoimintoihin yhdessä paikallisten lasten ja nuorten kanssa. Koulu tekee yhteistyötä nuorisopalvelujen kanssa.

Koulun on puututtava kaikkiin rasismien muotoihin, esim. kiusaamiseen, syrjintään, ryhmästä poissulkemiseen, haukkumiseen ja nimittelyyn. Koulu pitää esillä monikulttuurisuutta ja edistää kansainvälisyyttä kansainvälisyys- ja globaalikasvatuksella sekä kannustamalla koulun henkilökuntaa kehittämään omaa osaamistaan osallistumalla täydennyskoulutuksiin. Oriveden kaupungin globaalikasvatuksen työryhmä koordinoi koulujen kansainvälisyys- ja globaalikasvatustoimintaa, yhtenä toiminnan tavoitteena syrjimätön koulu. Globaalikasvatus on toimintaa, jolla kannustetaan ihmisiä aktiiviseen ja vastuulliseen maailmankansalaisuuteen vaikuttamalla ihmisten tietoihin, taitoihin, arvoihin ja asenteisiin. Keskeistä on lisätä ymmärrystä siitä, miten jokainen meistä on kytköksissä maailmanlaajuisiin ilmiöihin kuten köyhyyteen, eriarvoisuuteen, rasismiin, ympäristökatastrofeihin tai pakolaisuuteen, ja miten näihin voi vaikuttaa omalla toiminnallaan. Tavoitteena on, että kenenkään ei tarvitse kohdata kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, syrjintää tai vihapuhetta koulussa.

Hyödyllisiä linkkejä:

Opetushallitus: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/maahanmuuttotaustaiset-oppijat>

3.4. Valmistava opetus

Valmistavaa opetusta annetaan 6–17-vuotiaille maahanmuuttajataustaisille oppilaille, joiden suomen kielen taito ei vielä ole riittävän hyvä perusopetuksen ryhmässä opiskeluun. Perusopetuslaissa säädetään maahanmuuttajille järjestettävästä perusopetukseen valmistavasta opetuksesta. Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet suomen tai ruotsin kielessä ja tarpeelliset muut valmiudet esiopetukseen tai perusopetukseen siirtymistä varten sekä edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan.

Valmistavan opetuksen tavoitteena on tukea ja edistää oppilaiden oman äidinkielen hallintaa ja oman kulttuurin tuntemusta. Tärkeää on myös antaa oppilaalle sellaisia valmiuksia, että hän kykenee siirtymään perusopetukseen ja oppivelvollisuusiän päätyttyä jatko-opiskeluun. Valmistavan opetuksen päämääränä on lisäksi edistää tervettä kasvua ja kehitystä sekä varmistaa opetussuunnitelman mukaisten ja oppilaiden omissa opinto-ohjelmissa asetettujen tavoitteiden saavuttamisen.

Oriveden kaupungissa perusopetukseen valmistava opetus kestää tavallisesti yhden lukuvuoden. Valmistavan opetuksen opetusryhmien muodostamisesta päättää opetuksen järjestäjä. Opetusryhmien muodostamista määrittää kaupunkiin tulevien eri kieli- ja kulttuuritaustaisten oppilaiden lukumäärä ja ikäjakauma. Perusopetusikäisten ryhmämuotoinen valmistava opetus pyritään järjestämään keskitetysti.

Valmistavan opetuksen järjestämisessä tehdään seudullista yhteistyötä. Seudullinen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma on otettu käyttöön lukuvuoden 2022–2023 alussa. Valmistava opetus toteutetaan oppilaan henkilökohtaisen opinto-ohjelman mukaisesti. Opetuksessa otetaan huomioon erilaiset kieli- ja kulttuuritavat, oppilaan ikä ja kehitystaso, oppimistausta sekä opiskelunvalmiudet.

Maahanmuuttajataustaisen oppilaan opetuksen suunnittelussa ja tukemisessa aktiivinen ja kiinteä yhteistyö eri tahojen kanssa on tärkeää. Erityisen merkityksellistä on toimiva ja luottamuksellinen vuorovaikutus kodin ja koulun välillä. Oppilaan kotoutumisen ja hyvinvoinnin kannalta oleellista on yhteistyö kaikkien niiden tahojen kanssa, jotka vaikuttavat maahanmuuttajataustaisen oppilaan koulunkäynnissä. Tällaisia tahoja ovat esimerkiksi rehtori, luokanopettajat, aineopettajat, suomi toisena kielenä -opettaja, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, oppilashuolto, maahanmuuttajapalvelut, vastaanottokeskus sekä terveydenhuolto. Valmistavan luokan oppilaat ovat oikeutettuja koulun normaaleihin tuki- ja opiskeluhuoltopalveluihin.

Valmistavan opetuksen järjestäminen rahoitetaan pääosin oppilaskohtaisella valtionosuudella. Opetuksen järjestäjälle maksetaan perusopetuksen kotikuntakorvauksen perusosa kaksinkertaisena ilman kunnan rahoitusosuutta.

3.5. S2-opetus

Suomi toisena kielenä (S2) on yksi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimäärästä. Oppimäärä on tarkoitettu sellaisille maahanmuuttajataustaisille oppilaille, joiden suomen kielen taito ei ole äidinkielen tasoinen kaikilla kielen osa-alueilla. Kriteerinä tulee käyttää ainoastaan kielitaidon tasoa eikä esimerkiksi synnyinmaata, kansalaisuutta, väestörekisteriin merkittyä äidinkieltä tai Suomessa oloaika. Kielitaidon tason arvioi S2-opettaja yhdessä muiden oppilasta opettavien opettajien kanssa.

S2-opetusta voidaan järjestää äidinkielen tunneilla eriytettynä, erillisinä S2-tunteina tai tukiopetuksena. Oppilaan todistuksessa S2-oppimäärä arvioidaan suomi äidinkielenä -oppimäärän asemesta. S2-opetuksen tarkoituksena on kehittää tasapuolisesti oppilaan suomen kielen taitoa ja tietoisuutta suomalaisesta kulttuurista. Opetuksen tavoitteena on toiminnallinen kaksikielisyys ja monikulttuurinen identiteetti, joiden kehittymiseen vaikuttaa myös osallistuminen oman äidinkielen opetukseen. Lähtökohtana S2-opetuksessa on, että oppilas saavuttaa mahdollisimman hyvän suomen kielen taidon myös jatko-opintoja varten. Perusopetuksen S2-oppimäärän suorittamisella voi myös osoittaa riittävän suomen kielen taidon kansalaisuutta hakiessaan.

Oriveden perusopetuksessa S2-opetusta toteutetaan oppilaiden tarpeen mukaan, lukuvuosittain sovittavalla tavalla. Lisäksi luokan- ja aineenopettajat voivat antaa S2-opetusta muun opetuksen ohessa. Jatkossa yhteistyössä on huomioitava S2-opetuksen laatu ja resurssi.

3.6. Oman äidinkielen ja uskonnon opetus

Maahanmuuttajien äidinkieli on tarkoitettu esikoulua, peruskoulua ja lukiota käyville maahanmuuttajataustaisille lapsille, jotka puhuvat opetuskieltä äidinkielenään tai kotikielenään. Oppilaan äidinkielen määrittelevät oppilaan vanhemmat. Oman äidinkielen opiskeleminen on vapaaehtoista, mutta mikäli on päättänyt alkaa opiskella sitä, on oppitunneille osallistuminen pakollista. Oman äidinkielen opiskelun merkitys on todennettu laajasti eri tutkimuksissa. Omakielisen avun tarve on suuri varsinkin silloin, kun suomen kielen taito on vielä heikko. Kokemuksien ja myös kielitieteellisen tutkimuksen valossa oman äidinkielen puhumisen, lukemisen ja kirjoittamisen oppiminen tukee sekä lapsen että aikuisen vieraan kielen oppimista. Oman äidinkielen ja suomen kielen opiskelu yhdessä mahdollistavat toiminnallisen kaksikielisyyden syntymisen. Oman äidinkielen opiskelu vahvistaa myös oppilaan itsetuntoa ja identiteettiä.

Oman äidinkielen opetusta järjestetään mahdollisuuksien mukaan, ja siinä hyödynnetään seudullista yhteistyötä. Haasteena on opettajien ja tulkkien puute.

Koulutuksen järjestäjä voi hakea vuosittain erillistä valtionavustusta Opetushallitukselta oman äidinkielen opetuksen järjestämiseen. Oman äidinkielen opetuksen ryhmässä on opetuksen alkaessa oltava vähintään neljä oppilasta. Opetusta on enintään kaksi ja puoli viikkotuntia. Vähemmistöuskontojen ja elämäkatsomustiedon opetusta järjestetään, jos vähintään kolme opetukseen oikeutettua asuu saman kunnan alueella.

3.7. Opinto-ohjelma

Kaikille S2-opetuksen ja valmistavan opetuksen oppilaille laaditaan oma opinto-ohjelma, jonka mukaan opetusta toteutetaan. Huoltajat ovat mukana opinto-ohjelman laatimisessa. Opinto-ohjelma voi olla osa kotouttamislain mukaista lapsen kotoutumissuunnitelmaa. S2-opetuksen ja valmistavan opetuksen oppilaille voidaan laatia myös oppimissuunnitelma.

Maahanmuuttajaoppilaan opetuksen järjestäminen edellyttää myös oppilaskohtaista suunnittelua, tarkoituksenmukaisen materiaalin hankkimista ja siten lisäresursointia. Oppilaan henkinen hyvinvointi on merkittävä tekijä ja opiskeluhuollollista tukea on tarjottava, jos siihen on tarvetta.

Syrjäytymisen ehkäisemiseksi maahanmuuttajaoppilas ja hänen perheensä tarvitsevat riittävästi ohjausta ja tietoa koulujärjestelmästä, perusopetuksen ja kouluyksikön tavoitteista, mutta eri näkökulmasta kuin suomalaiset oppilaat ja vanhemmat, joille koulumaailma on jo tuttu. Vanhemmille tarjotaan tilaisuuksia tutustua suomalaiseen kouluun, opiskeluun ja kulttuuriin.

Maahanmuuttajaoppilaan muita suurempi ohjaamisen tarve on otettava huomioon opiskelun suunnittelussa ja voimavarojen kohdentamisessa. Oppilaan ja hänen vanhempiansa ohjaus on aloitettava heti koulunkäynnin alkaessa, jotta opiskelu on tavoitteellista ja niin hyvin suunniteltu, että oppilaan jatko-opintomahdollisuudet on turvattu. Maahanmuuttajaoppilaan vanhempien ja perheen

kanssa tarvitaan aika ajoon tulkkia. Tällöin tulee varata riittävästi aikaa tiedon jakamiseen sekä maahanmuuttajaoppilaan perheen ohjaamiseen ja tukemiseen.

3.8. Toisen asteen koulutus

Perusopetuksen oppimäärän suoritettuaan oppilas voi siirtyä opiskelemaan toiselle asteelle lukioon tai ammatilliseen koulutukseen yhteishaun kautta. Ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijavalinnassa voidaan soveltaa harkintaan perustuvaa valintaa, jolloin opiskelijavalinnassa voidaan ottaa huomioon opiskelijan henkilöön liittyviä syitä ja poiketa valintapistemäärästä. Kaikkiin toisen asteen koulutuspaikkoihin on vapaa hakeutumisoikeus. Orivedellä ei ole järjestetty lukiokoulutukseen valmistavaa opetusta, mutta sitä järjestetään tarvittaessa mahdollisuuksien mukaan.

Oriveden lukio pyrkii tarjoamaan lukiopaikan mahdollisimman monelle paikkakunnan nuorelle ja toimimaan yleissivistävänä oppilaitoksena sekä varmistamaan oppilaidensa menestymisen ylioppilaskokeissa ja jatko-opinnoissa. Oriveden lukio pyrkii tarjoamaan mahdollisuuden yksilöllisiin valintoihin ja joustavaan opiskelurytmiin. Lukioon pääseminen edellyttää perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisten tietojen ja taitojen hyvää hallintaa. Maahanmuuttajataustaisille oppilaille haasteen muodostaa nivelvaihe perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen välillä. Erityisesti suomi toisena kielenä -oppimäärän ja toisen kotimaisen kielen osalta S2-kielen osaamisen taso vaikuttaa myös reaaliaineiden opiskeluun.

Jokaiselle maahanmuuttajataustaiselle opiskelijalle tehdään henkilökohtainen opiskelusuunnitelma. Jos opiskelijan suomen kielen taito vastaa äidinkielen tasoa, opiskelija etenee normaalin opetussuunnitelman mukaisesti. Äidinkielen ja toisen vieraan kielen opinnot voidaan lukiossa korvata suomi toisena kielenä -kursseilla sekä vieraan kielen kursseilla. Kaikki maahanmuuttajaopiskelijat saavat todistukseensa S2-arvosanan ja he osallistuvat S2-ylioppilaskokeeseen, vaikka olisivatkin mukana suomi äidinkielenä -opetuksessa. Tukiopetusmahdollisuus on tarjolla myös lukiossa.

Tampereen seudun ammattiopiston Tredun Oriveden toimipiste järjestää nuorten ammatilliseen perustutkintoon johtavaa koulutusta autoalalla, liiketalouden alalla sekä sosiaali- ja terveysalalla. Oppilaitoksessa voi suorittaa kaikilla koulutusaloilla ammatillisen perustutkinnon ohella ylioppilastutkinnon (kaksoistutkinto). Lisäksi Oriveden Tredun toimipiste järjestää tutkintokoulutukseen valmentavaa TUVA-koulutusta. TUVA-koulutus antaa valmiuksia suoritua toisen asteen opinnoista ja opiskelija voi halutessaan suorittaa lukiokoulutuksen tai ammatillisen koulutuksen opintoja. Koulutuksen aikana opiskelija voi tutustua toisen asteen koulutukseen ja saa ohjausta jatko-opintoihin ja uravalintaan. TUVAn lukio-opinnot toteutetaan yhteistyössä Oriveden lukion kanssa. Tredu toteuttaa tietyissä toimipisteissään myös aikuisille sekä maahanmuuttajille suunnattua koulutusta vuosittaisen tarvearvion perusteella.

3.9. Kehittämistarpeita

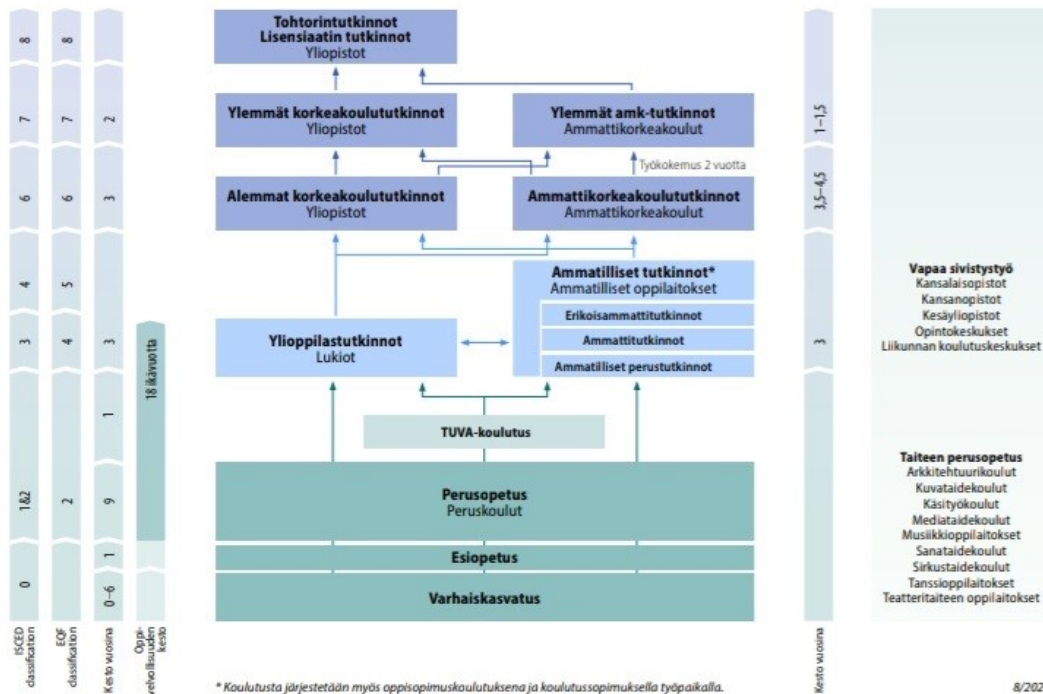
Valmistavan opetuksen lisäksi on jatkossa edelleen kehitettävä S2-opetusta sekä vahvistettava luokan- ja aineenopettajien valmiuksia monikulttuurisuuden huomioimiseen opetuksessa. Muita toimia ovat syrjäytymistä ehkäisevän toiminnan lisääminen kouluissa – ja erityisesti niissä yksiköissä,

joissa on monikulttuurisia tai -kielisiä oppilaita. Maahanmuuttajaoppilaan integroitumista asuin- ja kouluympäristöönsä tukevat koulun lisäksi mm. oppilaskerhotyö, oppilaskuntatoiminta, nuorisotyö sekä järjestö- ja seuratoiminta.

Vanhempien tiedon lisäämiseen, opiskeluun ja arviointiin liittyviin asioihin sekä jatko-opintomahdollisuuksiin tulee kiinnittää huomiota. Opinto-ohjauksesta, erityisopetuksesta ja opiskeluhuollon tuesta on annettava riittävästi tietoa. Koulujen opiskeluhoitoryhmät tekevät monialaista yhteistyötä esimerkiksi sosiaalityön kanssa. Koulun ja opiskeluhuollon (kuraattori-, psykologi- ja kouluterveydenhuoltopalvelut) yhteistyön avulla voidaan seurata, tukea ja edistää maahanmuuttajaoppilaan ja hänen perheensä kotoutumista.

Kunnat miettivät ratkaisuja oppivelvollisuusiän ylittäneiden peruskoulun päättötodistuksen suorittamisen tukemiseksi. Lukion valmistavan opetuksen järjestämiseen varautumista suunnitellaan tarvittaessa yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Oman äidinkielen opettajien ja kelpoisten oman uskonnon opettajien palkkaamisessa tehdään seudullista yhteistyötä.

SUOMEN KOULUTUSJÄRJESTELMÄ

Kaavio: Suomen koulujärjestelmä

<https://okm.fi/documents/1410845/15514014/Suomen+koulutusjarjestelma/8aa97891-0e44-b10d-7228-cf1c04c301d0/Suomen+koulutusjarjestelma.pdf?t=1663149843625>

3.10. Nuorisotyö

Nuorisopalveluiden tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliselle nuorisotoiminnalle Orivedellä. Nuorisopalvelut tukevat lasten ja nuorten kasvua itsenäisiksi, yhteistyökykyisiksi ja vastuuntuntoisiksi ihmisiksi luomalla toimintaa nuorille sekä tukemalla lasten ja nuorten parissa toimivia järjestöjä ja yhdistyksiä. Nuorisopalveluiden järjestämä nuorisotalotoiminta, leirit, retket, tapahtumat ja nuorisovaltuustotoiminta ovat keskeinen osa nuorisotoimintaa, jonka tavoitteena on tukea nuorten kasvua ja tehdä heistä vastuuntuntoisia kansalaisia. Koulujen kanssa nuorisopalvelut tekevät yhteistyötä mm. erilaisten liikuntatapahtumien järjestämisessä.

Nuorisopalveluiden toiminta on kaikkien alle 29-vuotiaiden nuorten käytettävissä etnisestä taustasta tai kansalaisuudesta riippumatta. Nuorisopalveluiden toiminta on täydentämässä kodin ja koulun tekemää kasvatustyötä, jota tehdään yhteistyössä lapsen ja nuoren elämään liittyvien tahojen kanssa. Toiminta on avointa kaikille lapsille ja nuorille sekä retket ovat avoimia kaikenikäisille. Nuorisopalveluiden toiminnasta löytyy tietoa mm. [Nuoriso | Orivesi](#)

Etsivä nuorisotyö on työllisyyspalvelujen alainen omaa paikkaansa ja suuntaansa etsiville nuorille tarkoitettu vapaaehtoinen ja maksuton ohjauspalvelu. Etsivä nuorisotyö tukee, auttaa ja ohjaa koulutukseen tai työelämään hakeutumisessa sekä muiden palveluiden tarpeen kartoituksessa.

Nuorten kotoutujien ja maahanmuuttajien palvelutarpeet otetaan TE-toimistossa ja kuntien työllisyyspalveluissa erityisesti huomioon. Erityistä huomiota on kiinnitettävä niihin nuoriin, jotka saapuvat Suomeen oppivelvollisuusiän loppupuolella tai oppivelvollisuusiän jälkeen. On tärkeää, että jokaiselle löytyy sopiva koulutuspolku. Työllistymisen helpottamiseksi oppilaitosten erilaisia työharjoittelu- ja oppisopimusmahdollisuuksia sekä työllistämistä edistäviä palveluita on hyödynnettävä enemmän.

4. AIKUISTEN PALVELUT

4.1. Maahanmuuttajien työllistyminen

Työ on yksi kotoutumisen kannalta keskeisimmistä asioista. Sen avulla kotoutuminen uuteen yhteiskuntaan tapahtuu luontevasti. Työn kautta sosiaaliset kontaktit kantaväestöön mahdollistuvat ja henkilön kielitaito vahvistuu.

Tampereen työllisyys ja kasvupalvelujen yksikön alkavan yrittäjien palveluissa tarjotaan palveluita myös maahan muuttaneille yrittäjille ja yrittämisestä kiinnostuneille sekä kehiterään alueen kansainvälistä startup-ekosysteemiä. International House Tampereen palvelut löytyvät samasta paikasta Mainion monikielisen neuvonnan kanssa. [Monikielinen neuvonta Mainio \[Tampereen kaupunki - Organisaatio\]](#) Kaupunki edistää palvelupisteen kautta työperäistä maahanmuuttoa ja kansainvälisten osaajien houkuttelua.

4.2. Pirkanmaan työllisyyden kuntakokeilun palvelut

Pirkanmaan työllisyyden kuntakokeilua toteutetaan ajalla 1.3.2021-31.12.2024. Kotoutumisaikaisten vieraskielisten asiakkaiden lakisääteiset työllisyyspalvelut järjestetään keskitetysti Tampereen Maahanmuuttajien kansainvälisessä osaamiskeskuksessa. [Kansainvälinen osaamiskeskus OSKE \[Tampereen kaupunki - Organisaatio\]](#)

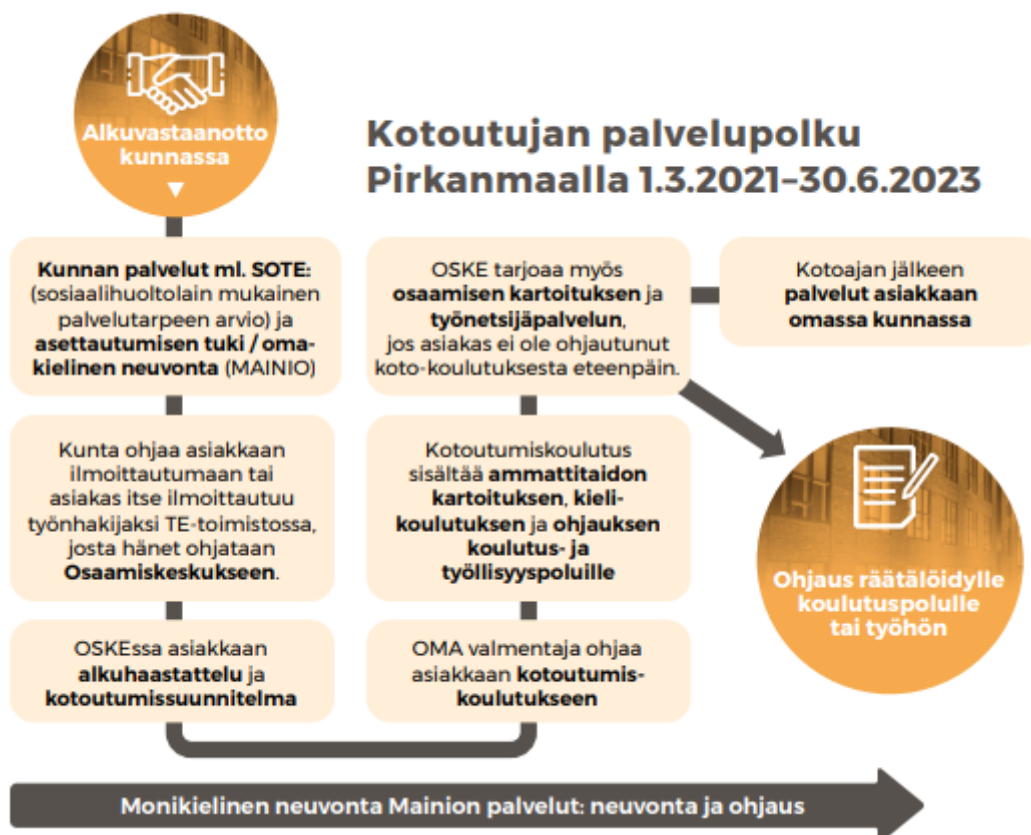
Palvelut järjestetään asiakkaiden palvelutarpeen mukaisesti kotoutumisen eri vaiheissa. Kotoutumisaikaisten asiakkaiden keskitettyjä lakisääteisiä työllisyyspalveluita ovat työllistymissuunnitelmien, kuten kotoutumissuunnitelman laatiminen yhdessä asiakkaan kanssa, palvelutarpeen arviot, ohjaukset kotoutumiskoulutuksiin ja palvelutarvetta vastaaviin palveluihin, lakisääteiset päätökset palkkatuesta, omaehtoisista opinnoista sekä muista tukimuodoista, päätökset työ- ja koulutuskokeiluista, ohjaukset työvoima- ja muihin koulutuksiin ja valmennuksiin sekä pyynnöt asiantuntija-arvioista. Kotoutumisaikaisen työnhakija-asiakkaan palveluprosessi hoidetaan kokonaisuutena Osaamiskeskuksessa huomioiden asiakkaan ja työllisyyspalveluiden lakisääteiset vastuut ja velvoitteet.

Osaamiskeskuspalvelut sisältävät OMA-valmennuksen ja työnetsijä- ja osaamiskartoituspalvelut. Asiakasohjaus kotoutumiskoulutuksiin tapahtuu Osaamiskeskuksen työnhakija-asiakkaan henkilökohtaisen OMA-valmentajan toimesta. Asiakkaille voidaan toteuttaa osaamiskartoitus

palvelupolun eri nivelvaiheissa sekä kotoaikana että sen jälkeen, jos koulutuspolkua ei ole vielä löytynyt tai asiakkaalla havaitaan haasteita oppimisessa. OMA-valmentaja on tarvittaessa myös yhteydessä kunnan sosiaali- ja terveystieteisiin, jos asiakkaalla havaitaan monialaisen tuen tarpeita. Lisäksi Mainion monikieliset ohjaus- ja neuvontapalvelut tarjoavat keskitetysti neuvontaa noin 16 eri kielellä kaikille Pirkanmaalla asuville maahanmuuttajille. Osaamiskeskus palvelee asiakkaita lähi- ja etäpalveluna Tampereella osoitteessa Rautatienkatu 10, 5. krs.

Pirkanmaan työllisyyden kuntakokeilun vieraskielisten asiakkaiden muut kotoutumista edistävät palvelut tuotetaan asiakkaan kotikunnassa. Keskitettyjen palveluiden tavoitteena on rakentaa kestävä kotoutumisen polut asiakkaille alueelliset työvoimatarpeet huomioiden ja alueilla olevia maahanmuuttajille suunnattuja koulutuspolkua hyödyntämällä. Osaamiskeskus rakentaa yhteistyön työllisyyden kuntakokeilussa alueiden koulutus- ja sosiaali- ja terveystieteiden sekä muiden julkisten toimijoiden kanssa monialaisessa yhteistyössä.

Maahanmuuttajien osaamiskeskustoimintaa toteuttavat Tampereen kaupungin työllisyys- ja kasvupalvelut ja Tampereen seudun ammattiopisto Tredu. Osaamiskeskukseen kanssa yhteistyössä toimivat myös Monikielinen neuvonta Mainio, Tampereen kaupungin sosiaalipalvelut sekä muut alueelliset koulutuksen järjestäjät. Osaamiskeskustoiminta on Pirkanmaan kuntien rahoituksen lisäksi osittain rahoitettu Työ- ja elinkeinoministeriön ja Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustuksella. Pirkanmaan kunnat ostavat Osaamiskeskukseen ja Monikielisen neuvonnan palvelut Tampereen kaupungilta voimassa olevan palveluhinnaston ja kuntien välisen sopimuksen mukaisesti. Alla kaavio kuvastaa kuntakokeilun aikana toteutuvaa kotoutujan palvelupolkuja:

Muiden kuin kotoaikaisten vieraskielisten työnhakijoiden palvelu hoidetaan omalla paikkakunnalla samoin kuin muidenkin työllisyyskokeilun asiakkaiden palvelut. [Työllisyydenhoito ja työllisyyden kuntakokeilut | Orivesi](#) Heillä on yhtäläinen oikeus palvelutarpeensa mukaisiin palveluihin. Tulkin palveluja käytetään, mikäli se on tarpeen, mutta pääsääntöisesti asiakkaita tuetaan asioimaan suomeksi ja vahvistamaan kielitaitoaan esim. koulutuksen tai työllistymistä edistävien palveluiden avulla. OMA-valmentajat kartoittavat työnhakijoiden palvelutarpeen ja ovat tukena työmarkkinoille siirtymisessä. Tarvittaessa työnhakijan tukena voidaan hyödyntää etsivän nuorisotyön palveluja, kuntouttava työtoimintaa, työpajatoimintaa sekä starttivalmennusta.

5. KAIKILLE IKÄRYHMILLE YHTEISIÄ PALVELUJA

5.1. Sosiaalipalvelut

Sosiaalipalvelut ovat tasavertaisesti kaikkien kotikuntalain (1994/201) mukaisesti kunnassa asuvien käytettävissä ja saatavissa. Oriveden kaupungin sosiaali- ja terveystieteiden palvelut järjestää Tampereen kaupunki ja 1.1.2023 alkaen Pirkanmaan hyvinvointialue (www.pirha.fi).

Henkilökunnan on asiakastyössään otettava huomioon asiakkaiden kulttuurierot sekä avattava laajemmin palvelujärjestelmää. Yhdenvertaisen palvelun takaamiseksi asiakastilanteessa käytetään tulkkia. Etenkin alkuvaiheessa tämä on tärkeää, jotta asiakkaalle voidaan selvittää hänen etuutensa, oikeutensa ja velvollisuutensa. Tulkkia tilatessa on varattava vähintään kaksinkertainen aika normaaliin asiakaskäyntiin verrattuna sekä huomioitava esimerkiksi tulkin sukupuolen merkitys. Tulkin lisäksi kommunikaation apuna voidaan käyttää muita keinoja, mm. kuvia (www.papunet.net). Eri infolehtisiä on jatkossa hyvä käännettävä eri kielille.

Perussosiaalityön tehtävänä on järjestää sosiaalityön palvelut tarvittaessa kaikille kuntalaisille. Sosiaalityö pyrkii huomioimaan henkilön tarpeet ja resurssit kokonaisvaltaisesti. Työntekijä etsii yhdessä asiakkaan kanssa ratkaisuja ongelmiin keskustelemalla ja järjestämällä erilaisia palveluja. Tavoitteena on asiakkaan elämänhallinta ja omatoimisuus. Sosiaalityön työvälineinä ovat säännölliset yksilö- ja perhetapaamiset sekä yhteistyö eri hallintokuntien ja muiden yhteistyötahojen kuten kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Hyödyllisiä linkkejä:

[Väestöliitto: Monikulttuurisuus](#)

[Vammaisten maahanmuuttajien tukikeskus Hilma](#)

5.2. Terveystieteiden palvelut

Maahanmuuttajat ovat kunnallisten terveystieteiden palvelujen suhteen eri asemassa sen perusteella, miten he ovat maahan saapuneet.

Turvapaikanhakijoiden ja ns. Kuntamallin asiakkaiden terveydenhuollosta huolehtii vastaanotokeskus. Turvapaikanhakijat eivät voi käyttää kunnallisia terveystieteiden palveluja, paitsi silloin kun kyse on päivystyslunneista asiasta. Oleskeluoikeuden saatuaan turvapaikanhakija siirtyy sen kunnan terveystieteiden palvelujen piiriin mihin hän muuttaa. Tällöin hänelle kuuluvat samat terveystieteiden palvelut kuin muillekin kunnan asukkaille.

Kiintiöpakolaiset ovat heti maahan tullessaan kunnan asukkaita. Maahanmuuttajille tehdään perusteellinen terveydentarkastus maahan tullessaan. Tarkastuksessa pyritään löytämään mahdolliset perussairaudet, varmistetaan rokotussuoja ja seulotaan tarttuvat taudit. Lisäksi maahanmuuttajalle kerrotaan terveydenhuoltojärjestelmästä sekä siitä, mihin tahoon missäkin terveyteen liittyvässä asiassa on hyvä ottaa yhteyttä. Alkutarkastuksen jälkeen terveystieteiden palvelut toimivat kuten muillakin kuntalaisilla.

Muut maahanmuuttajat kuten esimerkiksi työn tai perhesiteiden vuoksi paikkakunnalle muuttavat tulevat yleensä terveydenhuollon asiakkaiksi vasta siinä vaiheessa, kun he tarvitsevat päivystyslunneista terveystieteiden palveluja. Tälle ryhmälle ei tehdä varsinaisia maahanmuuttotarkastuksia,

mutta erilaisten terveysongelmien ilmaantuessa terveydenhuoltohenkilöstön olisi hyvä muistaa ottaa huomioon asiakkaan lähtömaan terveystilanne. Tärkeää on myös huomioida, että rokotussuoja tällä ryhmällä saattaa olla puutteellinen. Lasten rokotukset hoidetaan kuntoon lastenneuvolassa ja kouluterveydenhuollossa.

Maahanmuuttajien kanssa asioidessa on hyvä huomioida vieraan kielen ja kulttuurin aiheuttamat vaikutukset. Asioihin perehtyminen ja tilanteen selvittely vie monesti enemmän aikaa. Asiakkaalle suomalaisen terveydenhuoltojärjestelmän eri käytännöt saattavat olla täysin vieraita. Ohjauksen pitää olla perusteellisempaa ja itsestään selvältäkin tuntuvat asiat pitää muistaa huomioida ja selvittää asiakkaalle. Tulkin käyttö on tärkeää vielä vuosia maahantulon jälkeen, jotta asiat varmasti tulevat ymmärretyiksi. Lähetettä erikoissairaanhoidon tehtäessä tulee mainita asiakkaan äidinkieli sekä muistuttaa tulkin tarpeesta. Tulkkia tilatessa on huomioitava, tarvitaanko tulkiksi mies vai nainen.

Lisätietoja:

Lastensuojelu ja monikulttuurisuus: [Maahanmuuttajat lastensuojelun asiakkaina - THL](#)

Lastensuojelun keskusliitto: [Etusivu - Lastensuojelu.info](#)

Rokotukset: [Turvapaikkaa hakevien rokotukset - THL](#)

Tuberkuloosiohjeet ja monikieliset kyselykaavakkeet: [Tuberkuloosiohjeet](#) | [Tampereen yliopistollinen sairaala \(tays.fi\)](#)

THL:n kokoamaa tietoa turvapaikanhakijoiden terveydenhuollosta: (maahantulotarkastukset, oikeus terveydenhuoltoon) [Turvapaikanhakijoiden terveys ja hyvinvointi - THL](#)

5.3. Asuminen

Oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat voivat hakea Orivedeltä asuntoa. Asuntotarjonta ja asukkaiden valintaprosessi vaikuttavat ratkaisevasti siihen kuinka paljon ja millaisia turvapaikanhakijoita Orivedelle sijoittuu. Näin siksi, että velvollisuudet kotouttamiseen liittyen alkavat siitä, kun oleskeluvan saanut turvapaikanhakija on saanut asunnon, eli on kirjattu väestörekisteriin kunnan asukkaaksi.

Asuntohakemuksia vastaan otettaessa tulkkipalvelut ja kirjallinen omakielinen ohjemateriaali asumisesta ovat välttämättömiä, jos henkilö ei osaa sujuvaa englantia. Ohjeistuksessa hyödynnetään Suomen Pakolaisavun ja muiden kuntien julkaisemaan materiaalia mahdollisuuksien mukaan.

Asukasvalinnan yhteydessä uudet asukkaat ohjataan kotouttamisprosessin piiriin yhteisesti sovitulla ja eri kielille käännetyllä kirjallisella käytännön tasolle ulottuvalla ohjeistuksella.

Orivedellä vuokra-asuntoja on sekä vapailla markkinoilla (omistusasuntoja, joilla yksityinen vuokranantaja) että aravalainoilla rahoitetuissa kohteissa, joista osa on vapautunut aravarajoituksista. Kaikki aravarajoitusten alaiset normaalit vuokra-asunnot ovat Oriveden kaupungin omistaman vuokrataloyhtiön Oriveden Kotikoivu Oy:n omistuksessa. Asuntoja voi hakea sähköisellä tai paperisella lomakkeella Oriveden kaupungin asumispalveluista.

Eniten kysyntää on pienistä asunnoista lähellä keskustaa ja vähiten isoista asunnoista. Jos asuntoja hakevat turvapaikanhakijat ovat perheettömiä, on heille suoraan sopivia asuntoja vähän, joten käytännössä Orivedellä voidaan asuntoja tarjota parhaiten vähintään 3-henkisille perheille.

Oleskeluluvan saaneet ovat periaatteessa asunnottomia ja sen vuoksi aravarajoitusten alaisissa kohteissa kiireellisessä asunnontarpeessa. Tavoitteena on, että he muuttavat omaan asuntoon vastaanottokeskuksesta kuukauden kuluessa oleskelulupapäätöksen saamisen jälkeen.

5.4. Liikuntapalvelut

Orivedellä on monipuoliset liikunta- ja ulkoilumahdollisuudet. Keskustassa sijaitsevat liikuntahalli, jäähalli, uimahalli sekä ulkoilureitistöjä ja pallokenttiä. Rovastinkankaan koulun vieressä sijaitsee aktiviteettipuisto, josta löytyy mm. tennis- ja tekonurmikenttä, monitoimiareena, leikkipuisto, ulkokuntosali, pumptrack-rata sekä skeittiramppi. Alueelta on myös suora yhteys 18 väyläiselle frisbeegolf-radalle. Kirkkolahden lähivirkistysalue, jossa on mm. Onnipolku sekä uimaranta, Leppästenvuoren valaistu ulkoilureitti, yhdysreitti Paltanmäkeen sekä talviset hiihtoladut tarjoavat erinomaiset ulkoilu- ja virkistysmahdollisuudet. Erämainen Pukalan virkistysmetsä, Eräpyhän patikointireitti sekä Vuorijärvi houkuttelevat ulkoilemaan ympäri vuoden. Lukuisat järvet, joista suurin on Längelmävesi, tarjoavat monipuoliset veneily- ja kalastusmahdollisuudet. Eri puolilla kaupunkia on myös useita urheilu- ja pallokenttiä; Suojan yleisurheilukenttä sekä Pappilan ja Hirsilän jalkapallokentät tarjoavat harjoitus- ja kilpailumahdollisuudet kaikenikäisille.

Lisätietoa liikunta- ja vapaa-aikapalveluista: [Oriveden kaupungin liikuntapaikat ja liikuntapalvelut | Orivesi](#)

5.5. Kirjasto

Kirjaston tehtävä on antaa kirjasto- ja informaatiopalvelua tarjoamalla ajantasaista aineistoa ja ammattitaitoista tietopalvelua. Kirjastopalvelut ovat pääsääntöisesti ilmaisia. Kirjastossa tarjoaa asiakkaille työasemia sekä internet- ja wlan-yhteydet, samoin tulostus- ja kopiointimahdollisuudet. Kirjaston voi tulla myös viettämään aikaa. Maahanmuuttajalapsille suunnattu lastenkirjastotyö sekä satutunnit on järjestettävissä vapaaehtoisten avustuksella.

Kirjaston aineisto on suurimmaksi osaksi suomenkielistä, mutta tarjolla on myös englannin- ja muun kielistä aineistoa. E-aineistot ja seutukirjaston yhteistyö täydentävät aineistoa. Muuta aineistoa voidaan tilata myös kaukolainoina, kuten esim. kirjapaketteja maahanmuuttajille. Kirjastosta voi lainata myös mm. äänikirjoja, DVD-elokuvia, musiikkia (CD, nuotti ja e-aineistona) ja urheiluvälineitä.

Lisätietoa: [Oriveden kirjasto - keskellä kaupunkia sinua varten | Orivesi](#)

5.6. Kansalaisopisto

Kansalaisopistossa voi opiskella ja harrastaa mm. kieliä, taideaineita, käsitöitä, musiikkia, tietotekniikkaa ja liikuntaa. Oriveden seudun kansalaisopisto tarjoaa Oriveden kaupungin sekä Juupajoen kunnan asukkaille vuosittain yli 180 erilaista kurssia. Opinto-ohjelman suunnittelussa otetaan huomioon saadut palautteet asiakkailta. Opetus on tarkoitettu kaikille ja kaikenikäisille. Taiteen perusopetusta tarjotaan musiikissa ja kuvataiteessa valtakunnallisen ja kuntakohtaisen opetussuunnitelman mukaan. Kansalaisopisto-opiskelu on matalan kynnyksen omaehtoista toimintaa ja toimii myös osaltaan ennaltaehkäisevänä toimintana syrjäytymisen ehkäisemisessä. Kansalaisopiston kursseille osallistuminen laajentaa sosiaalisia verkostoja sekä vahvistaa kokemuksia omista kyvyistä ja vahvuuksista.

Kansalaisopiston opinto-opas jaetaan kotitalouksiin elokuun puolivälissä. Opinto-opas on nähtävillä myös opiston internetsivuilla. Opasta jaetaan myös yhteistyökumppaneille ja avainhenkilöille, joiden kautta voidaan maahanmuuttajien kohderyhmä tavoittaa paremmin.

Sähköinen ilmoittautuminen edellyttää suomalaista sosiaaliturvatunnusta. Jos asiakkaalla ei ole sitä, hän voi ottaa yhteyttä opiston toimistoon.

Kansalaisopistossa opetusta tarjotaan Oriveden seudulla kouluilla, kylätaloilla ja muissa tiloissa. Opetus tapahtuu pääsääntöisesti suomen kielellä. Tapauskohtaisesti on mahdollisuus saada opetusta myös englannin kielellä. Lukukauden ja lukuvuoden mittaisille kurseille voi tutustua kerran ilmaiseksi. Maahanmuuttajat ovat tervetulleita kurseille tarvittaessa avustajan kanssa. Maahanmuuttajille tarjotaan lukuvuosittain kurssimuotoista suomen kielen opetusta tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan. Tiedustelut ja ilmoittautumiset kansalaisopiston toimistoon.

Lisätietoja: [Oriveden seudun kansalaisopisto OSKO | Orivesi](https://rednet.punainenristi.fi/orivesi)

5.7. Kolmannen sektorin toimijat

Kolmannella sektorilla tarkoitetaan vapaaehtoissektoria, joka on toimijana julkisen hallinnon ja yksityisen sektorin rinnalla. Kolmas sektori käsittää järjestöt, yhdistykset ja seurat. Kolmannen sektorin toimijat järjestävät paikkakunnalla erilaisia toimintoja ja tukevat maahanmuuttajien kotoutumista. Kolmannen sektorin kotouttamistyö on usein ruohonjuuritason työtä, joka edistää maahanmuuttajien kotoutumista arkielämään ja vapaa-aikaan liittyvissä asioissa.

SPR:n Oriveden osasto (<https://rednet.punainenristi.fi/orivesi>) on ollut aktiivinen toimija mm. Orivedelle muuttaneiden ukrainalaisten vapaaehtoistyön ja tukihenkilötoiminnan organisoijana. Maahanmuuttajien tukihenkilöiden tarve on suurin muuton alkuvaiheessa ja olisi erityisen tärkeää, että kaikilla kuntaan muuttajilla olisi ainakin yksi suomalainen tukihenkilö, joka voisi tukea, opastaa ja neuvoa kotouttamisen alkuvaiheessa.

5.8. Seurakunta

Oriveden seurakunta on myös ollut aktiivinen toimija Orivedelle saapuneiden ukrainalaisten auttamisessa. Kuntaan majoittuneet ukrainalaiset ovat löytäneet seurakunnan diakoniatyön. Muutama perhe on tavannut diakoniatyöntekijöitä säännöllisesti ja hakenut perheelleen seurakunnan ruoka-apua ja saanut apua käytännön asioissa.

Seurakunnan eri työalat ovat valmiita vastaamaan kotouttamisen haasteeseen sen mukaan, kuin tarvetta on. Niin lapsi- ja perhetyöllä kuin nuoriso- ja diakoniatyöllä on valmius tukea maahanmuuttajien kotouttamista jo olemassa olevien toimintarakenteiden kautta. Tarvittaessa myös nimenomaan maahanmuuttajille suunnattua toimintaa voidaan suunnitella eri-ikäisille ja huomioiden mahdolliset erityistarpeet. Seurakunta pitää tärkeänä osana kotouttamista myös kantaväestölle suunnatun ennakkoluuloja lievittävän kansainvälisen kasvatuksen. Seurakunnalla on jo kokemusta turvapaikanhakijoille ja kantaväestölle järjestetyistä yhteisistä tilaisuuksista. Tällaisten tilaisuuksien järjestämistä voidaan vielä kotouttamisvaiheessakin pohtia. Seurakunta pyrkii siihen, että kynnyksellä seurakunnan maahanmuuttajille tarjoaman avun vastaanottamiseen olisi mahdollisimman matala riippumatta heidän uskonnollisesta vakaumuksestaan. Maahanmuuttajat

ovat tervetulleita mukaan kaikkeen seurakunnan yleiseen avoimeen toimintaan. Omassa toiminnassaan seurakunta toimii oman kristillisen tunnustuksensa pohjalta.

6. MONIALAINEN YHTEISTYÖ

Kotoutumista edistävän lain mukaisten tehtävien hoitamista varten saadut tiedot ja asiakirjat on pidettävä salassa siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään. Kuitenkin työ- ja elinkeinoministeriöllä (TEM), aluehallintovirastolla (AVI), elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella (ELY), työ- ja elinkeinotoimistolla (TE-toimistot), kunnan viranomaisella sekä Kansaneläkelaitoksella (KELA) on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä kotoutumista edistävän lain mukaisten tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot toisiltaan, Maahanmuuttovirastolta, vastaanotto- ja järjestelykeskukselta, kotoutumista tukevien toimenpiteiden ja palvelujen tuottajalta sekä ilman huoltajaa olevalle lapselle määrättyä edustajalta. Lisätietoja laki 1386/2010 87 §.

6.1. Maistraatti

Orivesi kuuluu Sisä-Suomen maistraattiin ja lähin toimipiste on Tampereella.

Sisä-Suomen maistraatti, Tampereen yksikkö
Hatanpään valtatie 24, PL 682, 33101 Tampere
Avoinna: ma-pe klo 9.00-16.15

Suomeen muuttaneelle ja Suomessa asuvalle ulkomaalaiselle henkilölle voidaan merkitä väestötietojärjestelmään kotikunta Suomessa, jos hänellä on tarkoitus jäädä tänne vakinaisesti asumaan ja lisäksi pysyvä tai jatkuva oleskelulupa tai vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttava tilapäinen oleskelulupa sekä kotikuntalaisissa säädetty erityisperuste. EU-kansalaiset ja Pohjoismaiden kansalaiset eivät tarvitse oleskelulupaa. Kotikunnan saamiseksi EU-kansalaiselta edellytetään poliisin suorittamaa oleskeluoikeuden rekisteröintiä. Suomessa vakituisesti asuvista henkilöistä merkitään väestötietojärjestelmään lisäksi muun muassa nimi, syntymäaika, kansalaisuus, perhesuhdetiedot (mm. vihkitodistus) ja osoite. Rekisteröinnin perusteella ulkomaalaiselle annetaan henkilötunnus.

Lisätietoja:

[Ulkomaalaisen rekisteröinti väestötietojärjestelmään | Digi- ja väestötietovirasto | Digi- ja väestötietovirasto \(dvv.fi\)](#)
[Oleskeluoikeuden rekisteröinti | Maahanmuuttovirasto \(migri.fi\)](#)

6.2. Poliisi

Eri maiden kansalaisten käsitys mm. lainsäädännöstä, ihmisten oikeuksista ja velvollisuuksista saattaa vaihdella. Se mikä on sallittua kotimaassa saattaakin olla lailla kiellettyä ulkomailla. Maahanmuuttajalle olisi tärkeää oppia tuntemaan varhaisessa vaiheessa uuden kotimaan viranomaisten toimivaltaan, menettelytapoihin sekä asiointikäytäntöihin liittyviä asioita.

Poliisi on Suomen sisäisestä turvallisuudesta huolehtiva viranomainen, jonka toimialaan kuuluvat ulkomaalaisten maahanmuuttoon ja maassa oleskeluun sekä osin turvapaikkatutkintaan liittyvät asiat.

Internetistä Poliisin ja Maahanmuuttoviraston verkkosivuilta (www.poliisi.fi ja www.migri.fi) on löydettävissä runsaasti ja usealla kielellä maahanmuuttajille tarkoitettuja ohjeita. Viranomaisten käytettävissä on lisäksi monipuoliset tulkkaukspalvelut.

Orivesi kuuluu Sisä-Suomen poliisilaitokseen. Ulkomaalaislupa-asiat ratkaistaan Tampereen pääpoliisiasemalla (Hatanpään valtatie 16, 33100 Tampere). Pirkanmaan poliisin lupapalvelu toimii ajanvarauksella Tampereen pääpoliisiasemalla. Toimipaikoissa on pääsääntöisesti mahdollista päästä palveltavaksi myös ilman ajanvarausta.

Lisätietoja: [Tietoa turvapaikanhakijoille - Poliisi](#)

6.3. Kansaneläkelaitos, Kela

Toiminta

Kela hoitaa Suomessa asuvien perusturvaa eri elämäntilanteissa. Kelan asiakkaita ovat kaikki Suomessa asuvat sekä ulkomailla asuvat Suomen sosiaaliturvan piiriin kuuluvat henkilöt. Kelan hoitamaan sosiaaliturvaan kuuluvat lapsiperheiden tuet, sairausvakuutus, kuntoutus, työttömän perusturva, asumistuki, opintotuki ja vähimmäiseläkkeet ja perustoimeentulotuki. Lisäksi Kela huolehtii vammaisetuuksista ja sotilasavustuksista.

Suomen sosiaaliturvaan kuulumisen ja kiintiöpakolaisten oikeus Kelan etuuksiin

Suomen sosiaaliturvaan kuulumisen tarkoittaa sitä, onko henkilöllä oikeus Kelan hoitamaan sosiaaliturvaan eli Kelan maksamiin etuuksiin. Oikeus etuuksiin voi olla joko Suomessa työskentelyn tai asumisen perusteella. Oikeus Kelan etuuksiin voi olla myös tilapäisesti tai vakinaisesti tai toistuvasti ulkomailla oleskelevalla asiakkaalla.

Oikeus Suomen sosiaaliturvaan ja Kelan etuuksiin selvitetään siinä vaiheessa, kun asiakas hakee etuutta Kelasta tai kun Kelan etuutta saava henkilö muuttaa Suomesta ulkomaille.

Lisätietoa sosiaaliturvaan kuulumisesta: [Ulkomailta Suomeen | Henkilöasiakkaat | Kela](#)

Turvapaikanhakijoiden ja kiintiöpakolaisten oikeus Kelan etuuksiin

Turvapaikkaa hakeva henkilö ei voi saada Kelan etuuksia ennen kuin hänelle on myönnetty oleskelupa. Kiintiöpakolaisella on oikeus Kelan etuuksiin heti muutosta lukien. Kun henkilö on saanut Suomesta turvapaikan, on hänellä oikeus Kelan etuuksiin, jos hänen tarkoituksenaan on jäädä Suomeen vakinaisesti asumaan. Ratkaisu Suomessa asumisesta tehdään etuushakemuksen käsittelyn yhteydessä. Asiakkaan on täytettävä etuushakemuksen lisäksi ilmoitus Suomeen muutosta.

Tilapäinen suojelu, Ukrainasta sotaa pakenevien oikeus Kelan etuuksiin

Lisätietoja: [Tietoa Ukrainan sodan vaikutuksista Kelan etuuksiin | Henkilöasiakkaat | Kela](#)

Asiointi Kelassa

Kelan puhelinpalvelu on avoinna ma – pe klo 9-16.

Palvelunumerot: [Soita Kelaan](#) | [Henkilöasiakkaat](#) | [Kela](#)

Palvelupistepalvelu: [Tule käymään Kelassa](#) | [Henkilöasiakkaat](#) | [Kela](#)

Asiointi ajanvarauksella: [Varaa aika](#) | [Henkilöasiakkaat](#) | [Kela](#)

Asiointi verkossa: [Asiointipalvelu OmaKela](#) | [Henkilöasiakkaat](#) | [Kela](#)

Kelan tulkkipalvelu

Kelan asiakkailla on oikeus maksuttomaan tulkkaukseen, jos asiointi Kelassa ei onnistu tarjotuilla palvelukielillä. Tulkki voidaan tilata Kela-asian hoitamista varten, jos palvelutilanne ei muuten edisty yhteisen kielen puutteen takia. Esimerkiksi oleskeluluvalla tai vakuuttamisella ei ole vaikutusta oikeuteen käyttää tulkkaukspalveluja Kela-asioita hoidettaessa.

Tietoa Kelan etuuksista ja palveluista

Lisätietoa Kelan etuuksista ja palvelusta löytyy Kelan kotisivuilta www.kela.fi Kotisivut palvelevat tällä hetkellä seuraavilla kielillä: englanti, arabia, dari, kurdi (sorani), persia (farsi), somali, ukraina, venäjä, viro. Sivuilta löytyy myös turvapaikanhakijoille suunnattuja asiointioppaita (video ja esitteitä eri kielillä) Kelan asiointiin. Linkki: [Kelakanava - YouTube](#)

[Sinun oppaasi Suomessa \(infofinland.fi\)](#) löytyy tietoja muutosta Suomeen, työpaikoista, opiskelusta, oleskeluluvista, asumisesta ja jokapäiväisestä elämästä Suomessa. Monikielisiä suomalaisen yhteiskuntaan ja kulttuuriin liittyviä materiaaleja maahanmuuttajille on koottu [Kotona Suomessa - hankkeen kokoama monikielisiä suomalaisen yhteiskuntaan ja kulttuuriin liittyviä materiaaleja maahanmuuttajille \(ely-keskus.fi\)](#)

6.4. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY)

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vastuulla ovat seuraavat maahanmuuttajien kotouttamiseen ja hyvien etnisten suhteiden edistämiseen liittyvät tehtävät toimialueellaan:

- 1) kotouttamisen alueellinen kehittäminen, yhteistyö, yhteensovittaminen ja seuranta;
- 2) kuntien tukeminen ja neuvonta kotoutumisen edistämiseksi;
- 3) työ- ja elinkeinotoimistojen ohjaus, neuvonta, tukeminen ja osaamisen kehittäminen kotouttamisessa ja työllistymisen edistämiseksi;
- 4) työvoimakoulutuksena toteutettavan kotoutuskoulutuksen suunnittelu, hankinta ja valvonta;
- 5) 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan osoittamisen alueellisen strategian laatiminen ja toimeenpano;
- 6) ilman huoltajaa maassa asuville lapsille ja nuorille tarkoitettujen perheryhmäkotien ja muiden asuinyksiköiden perustamisesta sopiminen ja niiden toiminnan valvonta;
- 7) hyvien etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistäminen;
- 8) muut sille kotoutumista edistävissä laissa erikseen säädetyt tehtävät.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tukee toimialueensa kuntien kotouttamisohjelmien laadintaa ja seuraa niiden toteuttamista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimittaa työ- ja elinkeinoministeriölle vuosittain tiedot alueensa kotouttamisohjelmista ja niiden toimeenpanosta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tehtävä sille tässä laissa säädettyjä tehtäviä hoitaessaan yhteistyötä toimialueensa aluehallintoviraston kanssa.

HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ

Laki kotoutumisen edistämisestä www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101386?

Maahanmuuttovirasto www.migri.fi

kansalaisuusasiat, oleskelulupa, työlupa, pakolais- ja turvapaikka-asiat

Poliisilaitokset www.poliisi.fi

oleskelulupa, työlupa, turvapaikka-asiat, kansalaisuus

Maistraatit www.maistraatti.fi

rekisteröinti, henkilötunnus, avioliitto

Työ- ja elinkeinoministeriö www.tem.fi

aineistotuotantoa maahanmuuttajille **Perustietoa Suomesta -esite**

Työ- ja elinkeinotoimistot (TE-toimistot) www.te-palvelut.fi

työlupa, työnvälitys ja muut työvoimapalvelut

Kansaneläkelaitoksen (Kela) toimistot www.kela.fi

sosiaaliturva

Verotoimistot www.vero.fi

verotusasiat, tilapäisesti maassa oleskelevien rekisteröinti

Suomen Punainen Risti www.punainenristi.fi

työtä pakolaisten ja muiden maahanmuuttajien kanssa

Infopankki www.infopankki.fi

Suomen kielen kurssihakupalvelu Finnish Courses www.finnishcourses.fi

Maahanmuuttajaneuvonta [Monikielinen neuvonta Mainio \[Tampereen kaupunki - Organisaatio\]](#)

Tulkkipalvelut [Tampereen Tulkkipalvelut Oy | Tampereen Tulkkipalvelut Oy](#)
[Etusivu - Monetra Tulkkipalvelut](#)